

รายงานการประชุมสภาการศึกษา
ครั้งที่ ๑/๒๕๕๑

วันพุธที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๑ เวลา ๑๓.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมสีปพนนท์ เกตุทัต
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กรรมการที่มาประชุม

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
(ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุวาน)	ประธาน
๒. ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงวัฒนธรรม	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๕. เลขาธิการคุรุสภา	กรรมการ
๖. เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
(นายสมเกียรติ ชอบผล รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
๗. เลขาธิการคณะกรรมการการอุดมศึกษา
(นายสุชาติ เมืองแก้ว รองเลขาธิการฯ แทน)	กรรมการ
๘. เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
(นายอภิรักษ์ คลังแสง ที่ปรึกษาฯ แทน)	กรรมการ
๙. เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ (นางสุวรรณณี คำมั่น ที่ปรึกษาฯ แทน)	กรรมการ
๑๐. ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและ
ประเมินคุณภาพการศึกษา	กรรมการ
๑๑. ปลัดกระทรวงมหาดไทย
(นายเสนอ จันทรา หัวหน้าผู้ตรวจราชการฯ แทน)	กรรมการ
๑๒. ปลัดกระทรวงแรงงาน
(นายไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์ รองปลัดกระทรวงฯ แทน)	กรรมการ
๑๓. ปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา
(นายทวีศักดิ์ ศูนย์กลาง
รองอธิการบดีสถาบันการพลศึกษา แทน)	กรรมการ

๑๔. ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (นางระรินทิพย์ ศิโรรัตน์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)		กรรมการ
๑๕. ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (นางสาวเสาวณี มุสิแดง ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ แทน)		กรรมการ
๑๖. ปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (นางสาวบงจรรย์ กาญจนศาสตร์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ แทน)		กรรมการ
๑๗. ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นายสมนึก พิมลเสถียร รองผู้อำนวยการฯ แทน)		กรรมการ
๑๘. พระเทพปริยัติวิมล (แสงวง ฑมเมสโก)		กรรมการ
๑๙. นายเกรียงศักดิ์	เจริญวงศ์ศักดิ์	กรรมการ
๒๐. นายเจต	ประภามนตรีพงศ์	กรรมการ
๒๑. รองศาสตราจารย์ชนะ	กสิภาร์	กรรมการ
๒๒. นายชิงชัย	หาญเจนลักษณ์	กรรมการ
๒๓. นายทองอยู่	แก้วไทรชะ	กรรมการ
๒๔. รองศาสตราจารย์ทองอินทร์	วงศ์โสธร	กรรมการ
๒๕. ศาสตราจารย์ธีรวุฒิ	บุญโยโสภณ	กรรมการ
๒๖. นายนภดล	ทองนพเก้า	กรรมการ
๒๗. นายนิพนธ์	สุรพงษ์รักเจริญ	กรรมการ
๒๘. นายประทีป	วิระพัฒน์รินทร์	กรรมการ
๒๙. นายประพล	วิระพรสวรรค์	กรรมการ
๓๐. ศาสตราจารย์พงษ์ศักดิ์	อังกสิทธิ์	กรรมการ
๓๑. นายพนม	พงษ์ไพบูลย์	กรรมการ
๓๒. นางสาวพรจันทร์	สุวรรณชาติ	กรรมการ
๓๓. รองศาสตราจารย์พฤทธิ	ศิริบรรณพิทักษ์	กรรมการ
๓๔. ศาสตราจารย์ไพฑูรย์	สินลาร์ตัน	กรรมการ
๓๕. นายไพฑูรย์	จัยสิน	กรรมการ
๓๖. นายมานิจ	สุขสมจิตร	กรรมการ
๓๗. ศาสตราจารย์มาโนช	แจ่มมุข	กรรมการ

๓๘. ศาสตราจารย์ยงยุทธ	ยุทธวงศ์	กรรมการ
๓๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา	ปิยะอัจฉริยะ	กรรมการ
๔๐. นายวัชรินทร์	ศรีบุรินทร์	กรรมการ
๔๑. นายวิฑูรย์	บริบูรณ์ทรัพย์	กรรมการ
๔๒. รองศาสตราจารย์วิริยะ	นามศิริพงศ์พันธุ์	กรรมการ
๔๓. ศาสตราจารย์วีรณ	ตั้งเจริญ	กรรมการ
๔๔. ศาสตราจารย์ศรีราชา	เจริญพานิช	กรรมการ
๔๕. นายสุทินันท์	ปรัชญพฤทธิ	กรรมการ
๔๖. นายสุเทพ	สุริยาอัมฤทธิ์	กรรมการ
๔๗. ศาสตราจารย์สุมน	อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๔๘. ศาสตราจารย์สุรพล	นิติไกรพจน์	กรรมการ
๔๙. นายสุริยา	ปิ่นจอร์	กรรมการ
๕๐. นายสุวัฒน์	เงินน้ำ	กรรมการ
๕๑. นายอมรวิชัย	นาครทรรพ	กรรมการ
๕๒. นายอมเรศ	ศิลาอ่อน	กรรมการ
๕๓. นายอำนาจ	กุศลนันท์	กรรมการ
๕๔. นายอำพล	จินดาวัฒนะ	กรรมการ
๕๕. เลขาธิการสภาการศึกษา (นายอำรุง จันทวานิช)		กรรมการและเลขานุการ
๕๖. รองเลขาธิการสภาการศึกษา (นางสิริพร บุญญานันต์)		ผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการที่ไม่มาประชุม

๑. พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต)		ปฏิบัติศาสนกิจ
๒. นายอนุชากร	มาศนมาดล	ติดภารกิจ
๓. รองศาสตราจารย์วุฒิสาร	ตันไชย	ติดภารกิจ
๔. นายสมหมาย	ปาริฉัตร	ติดภารกิจ

ผู้เข้าร่วมประชุม

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑. นางสาววิภา โอสถารมย์	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๒. นางดารณี คำวังนัง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
๓. นางชุตินาฏ วงศ์สุบรรณ	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๔. นางจิตติมา เหมรัตน์นगर	สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

๑. นายนพพร สุวรรณรุจิ	รองเลขาธิการสภาการศึกษา
๒. นางสาวสุทธาสินี วัชรบูล	ที่ปรึกษาด้านระบบการศึกษา
๓. นางสุรางค์ โพธิ์พฤกษาวงศ์	ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา
๔. นางนิรมล กิตติวิบูลย์	ผู้อำนวยการกลุ่มพัฒนาระบบบริหารและ
รท.ในตำแหน่งที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา
๕. นางสาวจิรพรรณ ปุณเกษม	ผู้อำนวยการสำนักมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาระบบเรียนรู้
๖. นางสุทธศรี วงษ์สมาน	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา
๗. นางอุมาพร หล่อสมฤดี	ผู้อำนวยการสำนักประเมินผลการศึกษา
๘. นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง	ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาระบบการศึกษา
๙. นายกิตติรัตน์ มังคละศิรี	ผู้อำนวยการสำนักพัฒนากฎหมายการศึกษา
๑๐. นายก้องเกียรติ สหวรรณางกูร	ผู้อำนวยการสำนักอำนวยการ
๑๑. นางสาววรัญพร แสงนภาพร	ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาระบบการศึกษาระหว่างประเทศ
๑๒. นางจินตนา ศักดิ์ภู่อารัม	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๓. นางสาวประภาพรพรรณ ไชยวงษ์	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๔. นางทิพย์อนงค์ เลื่อนพุกวัฒน์	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๕. นายวีระ พลอยครบุรี	นักวิชาการศึกษา สว.
๑๖. นางสาวสุรางค์ วีรกิจพาณิชย์	นักวิชาการศึกษา ส
๑๗. นางอัมพร พงษ์กังสนานันท์	นักวิชาการศึกษา สว.

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ น.

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธาน/เลขานุการแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

๑) การแต่งตั้งกรรมการสภาการศึกษาชุดใหม่

กรรมการและเลขานุการ (เลขาธิการสภาการศึกษา นายอรรุจ จันทวานิช) แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องจากกรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ องค์กรศาสนา และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสภาการศึกษา ได้ครบวาระการดำรงตำแหน่ง ๔ ปี เมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๐ อาศัยอำนาจตามข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวงกำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการสรรหา การเลือกกรรมการ วาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการในคณะกรรมการสภาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๔๖ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงได้ดำเนินการสรรหาและเลือกกรรมการสภาการศึกษาชุดใหม่ ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ตุลาคม ๒๕๕๐ ประกอบด้วย กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรเอกชน ๒ คน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๒ คน ผู้แทนองค์กรวิชาชีพ ๒ คน พระภิกษุซึ่งเป็นผู้แทนคณะสงฆ์ ๒ รูป ผู้แทนคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย ๑ คน ผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นอีก ๒ คน และผู้ทรงคุณวุฒิ ๓๐ คน จาก ๓๐ สาขา

ระเบียบวาระที่ ๒.๑ รายงานการประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๕๐

กรรมการและเลขานุการ รายงานว่า รายงานการประชุมสภาการศึกษาครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นการประชุมครั้งสุดท้ายของปีที่ผ่านมา ฝ่ายเลขานุการได้จัดส่งรายงานการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๕๐ ให้กรรมการสภาการศึกษาชุดเดิม (พ.ศ.๒๕๔๖-๒๕๕๐) พิจารณารับรองแล้ว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อโปรดทราบ

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒.๒ ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษา พ.ศ.
๒๕๔๖-๒๕๕๐

ผู้ช่วยเลขาธิการ (รองเลขาธิการสภาการศึกษา นางสิริพร บุญญานันต์) รายงานว่า สภาการศึกษาเป็นองค์กรหลักหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นคณะบุคคลในรูป คณะกรรมการสภาการศึกษา ซึ่งมีหน้าที่ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ดังนี้ (๑) พิจารณาเสนอ แผนการศึกษาแห่งชาติที่บูรณาการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และกีฬากับการศึกษาทุกระดับ (๒) พิจารณาเสนอนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตาม แผนการศึกษาแห่งชาติ (๓) พิจารณาเสนอนโยบาย และแผนในการสนับสนุนทรัพยากร ทางการศึกษา (๔) ดำเนินการประเมินผลการจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติ (๕) ให้ความเห็นหรือคำแนะนำในเรื่องกฎหมายและกฎกระทรวงที่เกี่ยวกับการศึกษา

การเสนอนโยบาย แผนการศึกษาแห่งชาติ และมาตรฐานการศึกษาให้เสนอต่อ คณะรัฐมนตรี นอกจากนั้นให้สภาศึกษามีหน้าที่ให้ความเห็นหรือคำแนะนำแก่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการหรือคณะรัฐมนตรี และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่ กฎหมายกำหนด หรือตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบหมาย

ในช่วงปี ๒๕๔๗-๒๕๕๐ สภาการศึกษาได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภา การศึกษา รวม ๑๒ ชุด โดยใน ๒๕๔๗ ได้มีการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการถาวร ๕ คณะ ดังนี้ ๑) คณะอนุกรรมการด้านนโยบายและแผนการศึกษา ๒) คณะอนุกรรมการด้าน คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ๓) คณะอนุกรรมการด้านการกระจายอำนาจและ ทรัพยากรทางการศึกษา ซึ่งในปี ๒๕๔๘ ได้ปรับปรุงเป็นคณะอนุกรรมการ ๓ ๒ คณะ ได้แก่ ๓.๑) คณะอนุกรรมการด้านการกระจายอำนาจ ๓.๒) คณะอนุกรรมการด้าน ทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ๔) คณะอนุกรรมการด้านกฎหมายการศึกษา ๕) อนุกรรมการด้านวิจัย ติดตาม และประเมินผล ในปี ๒๕๔๘-๒๕๔๙ สภาการศึกษาได้ มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเพิ่มเติม รวมทั้งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ เฉพาะกิจ ดังนี้ ๖) คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจจัดทำกรอบทิศทาง การพัฒนาการศึกษา ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) ๗) คณะอนุกรรมการเฉพาะกิจศึกษาภาพการศึกษาไทยในอนาคต ๑๐ - ๒๐ ปี ๘) คณะอนุกรรมการด้านการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนตามความ ต้องการของประเทศ ๙) คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจด้านการพัฒนาเด็ก ปฐมวัย (๐ - ๕ ปี) ๑๐) คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านส่งเสริมการจัดการศึกษา

ตามมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ สำหรับปี ๒๕๕๐ ได้มีการปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการที่ได้แต่งตั้งไปแล้วเป็นบางคณะ รวมทั้งได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มอีก ๑ คณะ คือ ๑๑) คณะกรรมการสภาการศึกษาดำเนินนโยบายและแผนส่งเสริมการขยายโอกาสทางการศึกษา

ทั้งนี้ คณะกรรมการสภาการศึกษาทุกชุดดังกล่าวได้หมดวาระไปในคราวเดียวกับคณะกรรมการสภาการศึกษา

คณะกรรมการสภาการศึกษา ซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๖ ได้มีการประชุมตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖ ถึงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๕๐ โดยได้พิจารณาเรื่องที่สำคัญ จำนวน ๒๒ เรื่อง ดังนี้

๑. การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ปฏิบัติหน้าที่สภาการศึกษา มีมติเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเป็น ๑๗๕ เขต ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศฯ เมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๔๖

๒. แนวทางการอุดหนุนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ๑๒ ปี คณะรัฐมนตรีให้เห็นชอบเรียบร้อยแล้ว

๓. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานขององค์กรชุมชนและองค์กรเอกชนในรูปแบบศูนย์การเรียนรู้ พ.ศ. ... ขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของคณะกรรมการกฤษฎีกา

๔. มาตรฐานการศึกษาของชาติ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ

๕. นโยบายการจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาส คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบโดยมอบหมายให้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นหน่วยงานหลักจัดทำแผนปฏิบัติการตามนโยบายดังกล่าวร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวัฒนธรรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๖. นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กปฐมวัย (๐-๕ ปี) พ.ศ. ๒๕๔๗-๒๕๕๑ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และกำหนดให้มีการจัดทำระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัยแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมวันที่ ๑๑ ธันวาคม ๒๕๕๐ มีมติเห็นชอบ (ร่าง) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีดังกล่าว

๗. แนวทางส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ในสถานประกอบการ :
โรงเรียน (ศูนย์การเรียนรู้) ในโรงงาน สภาการศึกษามีมติเห็นชอบหลักการแนวทาง
ส่งเสริมการจัดการศึกษาของศูนย์การเรียนรู้ฯ โดยมอบหมายให้สทศ. รับผิดชอบจัดทำ
โครงการนำร่องเพื่อพัฒนาต้นแบบ

๘. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเด็กและเยาวชนที่มีความสามารถพิเศษ (พ.ศ. ๒๕๔๙-
๒๕๕๙) ขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

๙. นโยบายส่งเสริมการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน
และครอบครัว สภาการศึกษามีมติเห็นชอบหลักการ และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อ
พิจารณาเพิ่มเติมในมติคณะรัฐมนตรีเรื่องแนวทางและมาตรการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

๑๐. นโยบายการวิจัยทางการศึกษา คณะรัฐมนตรีอนุมัติให้กระทรวงศึกษาธิการ
ถอนร่างพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ... (องค์การ
มหาชน) ขึ้นเพื่อพิจารณาทบทวนข้อมูลและหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑๑. ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย (พ.ศ. ๒๕๔๘-๒๕๕๑) ส่งเรื่อง
เพื่อเสนอในการประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ไปแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๙

๑๒. การศึกษาความต้องการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มีกำหนด
การนำเสนอต่อที่ประชุมคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาประมาณต้นเดือนมกราคม ๒๕๕๑

๑๓. แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชนในการจัดการศึกษาขั้น
พื้นฐาน คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ

๑๔. ข้อเสนอแนวทางการผลิตและพัฒนากำลังคนตามความต้องการของกลุ่ม
อุตสาหกรรมสภาการศึกษามีมติเห็นชอบและให้เสนอคณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้าน
การวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อผลิตกำลังคนฯ ไปจัดทำแผนผลิตและพัฒนากำลังคนฯ
เสนอสภาการศึกษา และคณะรัฐมนตรีต่อไป

๑๕. นโยบายการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (พ.ศ. ๒๕๔๙-๒๕๕๒)
เนื่องจากมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลจึงได้รับเรื่องคืนมาเพื่อทบทวนให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
ชุดใหม่

๑๖. แผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขององค์กรสังคมต่างๆ ใน
รูปแบบศูนย์การเรียนรู้ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ฯ ดังกล่าว และให้
สทศ. ติดตามประเมินผล และรายงานต่อสภาการศึกษาและคณะรัฐมนตรีเป็นระยะๆ
ต่อไป

๑๗. ข้อเสนอการอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัวและค่าลดหย่อนยกเว้นภาษีสำหรับผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา ๑๒ แห่ง พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ คณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเรียบร้อยแล้ว

๑๘. การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สภาการศึกษาไม่มีมติเห็นชอบโดยให้หารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการนำรูปแบบไปขยายผล

๑๙. การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) ในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ สภาการศึกษาไม่มีมติเห็นชอบการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) ฯ ในการนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้ออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรียบร้อยแล้ว เมื่อวันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐

๒๐. ข้อเสนอแนวทางการส่งเสริมการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา สภาการศึกษาไม่มีมติเห็นชอบหลักการของเป้าหมายและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีและสหกิจศึกษา และให้เสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและมอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติต่อไป

๒๑. ข้อเสนอการพัฒนาระบบติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ คณะรัฐมนตรีอนุมัติในหลักการร่างกฎกระทรวงกำหนดจำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการได้มาของคณะกรรมการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ และส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา แล้วให้ดำเนินการต่อไปได้

๒๒. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๔) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙) คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ (ร่าง) กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาฯ โดยให้กระทรวงศึกษาธิการนำกรอบทิศทางฯ ดังกล่าวมาจัดทำแผนปฏิบัติการต่อไป

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๒.๒)

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม สรุปได้ดังนี้

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ มีข้อสังเกตว่า เนื่องจากอนุกรรมการสภาการศึกษา ด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษาเดิมได้ดำเนินการเรื่องสถาบันวิจัยระบบการศึกษาแห่งชาติ ขณะนี้อยู่ระหว่างการปรับปรุงเอกสารนั้น ควรมีการนำเรื่องดังกล่าวมาเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาชุดใหม่หรือไม่อย่างไร

ซึ่งในเรื่องนี้ ผู้ช่วยเลขานุการ (รองเลขาธิการสภาการศึกษา ดร.สิริพร บุญญานันท์) ชี้แจงว่า ขณะนี้สำนักงานฯ ร่วมกับสำนักงานก.พ.ร. อยู่ระหว่างดำเนินการปรับปรุง เอกสารให้ถูกต้องตามแนวทางที่กำหนด เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้ว ต้องนำเข้าสู่สภาการศึกษา พิจารณาอีกครั้ง

ศาสตราจารย์สุมน อมรวิวัฒน์ มีข้อสังเกตว่า เรื่องการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนา เด็กปฐมวัยแห่งชาติและการจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบการศึกษาแห่งชาติ เมื่อมีการ เปลี่ยนแปลงรัฐมนตรี เปลี่ยนนโยบาย จะทำให้การทำงานดังกล่าวมีความต่อเนื่องหรือไม่ ซึ่งประธานจะฝากเรื่องดังกล่าวต่อรัฐมนตรีใหม่ด้วยหรือไม่

ประธาน ชี้แจงว่า รัฐบาลชุดนี้คำนึงถึงเรื่องความต่อเนื่อง ดังนั้นเรื่องใดที่ต้องมี ความต่อเนื่องระยะยาวจะทำเป็นกฎหมาย ซึ่งผลงานที่ผ่านมาได้ตราพระราชบัญญัติ ๑๗ ฉบับ และเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี ๒๐ กว่าเรื่อง นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำ รายงาน ๑ ชุด ประกอบด้วย ๑) รายงานสรุปสาระ(ฉบับย่อ) มีเนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย สำหรับเผยแพร่แก่ประชาชนทั่วไป ๒) รายงานฉบับสมบูรณ์ เป็นรายงานเชิงสังเคราะห์ ผลงานตามนโยบาย ยุทธศาสตร์ กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นเอกสารสำหรับ ใช้ศึกษาค้นคว้าและอ้างอิง ๓) เอกสารประกอบรายงาน คล้ายภาคผนวกของเล่ม ๒ เช่น กฎหมายทุกฉบับและมติคณะรัฐมนตรีฉบับเต็ม ซึ่งคงใช้เอกสารที่ได้เตรียมเพื่อประโยชน์ ของการทำงานอย่างต่อเนื่องต่อไป นอกจากนี้ ยังมีนโยบายสำคัญที่มอบหมายให้สทศ. ดำเนินการ เช่น นโยบายเกี่ยวกับคุณธรรมนำความรู้ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไทย เป็นต้น

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่า เนื่องจากมีเรื่องข้อเสนอยุทธศาสตร์ และมาตรการในการนำประเทศไทยเข้าสู่สังคม-เศรษฐกิจฐานความรู้เข้าที่ประชุม คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นเรื่องของสภาการศึกษา ดังนั้นขอให้ สทศ. เพิ่มเติมไว้ด้วย เนื่องจากมีเรื่องที่ต้องดำเนินการต่อ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา สทศ. ได้ชี้แจงว่า เนื่องจากเรื่องนี้เป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนด้านความรู้จึงไม่นำเสนอต่อ สภาการศึกษา ฝ่ายเลขานุการได้เสนอเรื่องต่อรัฐมนตรีและนำเข้าสู่คณะรัฐมนตรี

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๒.๓ โครงการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล

นางจิตติมา เหมรัตน์นกร สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนา รายงานว่า โครงการวิจัยพัฒนารูปแบบการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล มีระยะเวลาดำเนินการ ๖ เดือน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) ประเมินและทบทวนสถานะพื้นฐาน โครงสร้าง สมรรถนะองค์กร บทบาทหน้าที่ และปฏิสัมพันธ์ของสภาการศึกษากับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๒) สืบสวนวิเคราะห์สภาพแวดล้อมองค์กรปัจจุบันและอนาคต เพื่อระบุ โอกาส ข้อจำกัดที่เชื่อมโยงและกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลการปฏิบัติงานของ สภาการศึกษา ๓) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รูปแบบการจัดองค์กร และแนวทางการ บริหารงานโดยองค์คณะบุคคลระดับชาติจากกรณีตัวอย่างของต่างประเทศ และการศึกษา เชนจ์ลี้กจากกรณีศึกษาตัวอย่างขององค์คณะบุคคลระดับชาติในประเทศ ๔) จัดทำข้อเสนอ แนวทางพัฒนาประสิทธิภาพและประสิทธิผลการบริหารจัดการและการดำเนินงานของสภา การศึกษาในฐานะองค์คณะบุคคลระดับชาติด้านการศึกษา

กรอบการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย ๔ ส่วนที่สำคัญ ดังนี้

๑) การทบทวนพื้นฐานและทิศทางขององค์กร

- ศึกษาข้อมูลพื้นฐานขององค์กรเพื่อให้ทราบขอบเขตภารกิจ วัตถุประสงค์ นโยบาย และผลการดำเนินงานที่ผ่านมาของสภาการศึกษา

- วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานและทิศทางของ สภาการศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้ทราบถึงปัจจัยขับเคลื่อน (driving forces) โอกาส (opportunities) และ อุปสรรค (threats) ที่มีอิทธิพลต่อการทำงานของสภาการศึกษา

- ประเมินความคาดหวังของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) ที่เกี่ยวข้องกับ การทำงานของสภาการศึกษาทั้งทางตรงและทางอ้อม

๒) การประเมินสมรรถนะขององค์กร ศึกษาและประเมินสมรรถนะของสภา การศึกษาในการดำเนินงานให้บรรลุพันธกิจและวัตถุประสงค์องค์กร ซึ่งครอบคลุมปัจจัย และองค์ประกอบภายในองค์กร และปฏิสัมพันธ์ระหว่างสภาการศึกษากับหน่วยงาน ภายนอกต่าง ๆ และสังคม

๓) การศึกษาการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลระดับชาติของต่างประเทศ ศึกษา หน่วยงานในต่างประเทศที่บริหารงานโดยองค์คณะบุคคลระดับชาติจากประเทศในภูมิภาค ต่าง ๆ จำนวน ๕ ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา เกาหลี ฟินแลนด์ ญี่ปุ่นและเบลเยียม

๔) การศึกษาเชิงลึกกรณีตัวอย่างการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคลระดับชาติของไทย เป็นการศึกษาเชิงลึกของกรณีตัวอย่างหน่วยงานในประเทศไทยจำนวน ๕ หน่วยงาน ที่บริหารงานโดยองค์คณะบุคคลระดับชาติ เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบหลักการ ภารกิจ จุดมุ่งหมาย กลยุทธ์และแผนงาน โครงสร้างองค์กร การสนับสนุนทรัพยากรด้านต่าง ๆ และแนวทางการบริหารงาน รายชื่อหน่วยงานได้แก่ คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการการอุดมศึกษา คณะกรรมการสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ

ผลการศึกษาที่ได้จากทั้ง ๔ ส่วนจะถูกนำมาประมวล สังเคราะห์ และวิเคราะห์ เพื่อที่จะ (๑) กำหนดจุดยืนเชิงกลยุทธ์ (๒) ระบุประเด็นสำคัญในการพัฒนาองค์กร และ (๓) วิเคราะห์หารูปแบบและแนวทางการบริหารงานสภาการศึกษาที่ควรจะเป็น

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ รายงานเพิ่มเติมว่า การทำวิจัยดังกล่าวจะใช้วิธีการพิจารณาอุปสรรคที่เกิดขึ้นจริงจากงานวิจัย และทำความเข้าใจถึงบริบทของสภาการศึกษา และวิเคราะห์รูปแบบของหน่วยงานของประเทศไทยและต่างประเทศ โดยจะเสนอรูปแบบให้ชัดเจนที่สุดเท่าที่เป็นไปได้

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๒.๓)

ที่ประชุมรับทราบ โดยมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ มีความเห็นว่า คณะผู้ทำการศึกษาวิจัยควรมีการปรึกษาหารือหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษา (case study) เกี่ยวกับ problem identification หรือ project formulation ก่อนทำการศึกษาวิจัย เพราะเป็นการศึกษาวิจัยเชิงลึก

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ชี้แจงว่า เนื่องจาก สกศ. มอบหมายให้สถาบันอนาคตศึกษาเพื่อการพัฒนาดำเนินการวิจัยดังกล่าว แต่มีข้อจำกัดเรื่องระยะเวลา และคณะทำงานวิจัยมี ๔ คน เท่านั้น สถาบันฯ จึงต้องพยายามทำงานนี้ให้เร็วที่สุด

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีข้อสังเกต ๒ ประเด็นคือ ๑) การใช้คำว่า “องค์คณะบุคคล” ควรใช้คำว่า “องค์กร” หรือไม่ ๒) การเลือกกรณีศึกษาในต่างประเทศ ควรเลือกองค์กรที่คล้ายคลึงกับสภาการศึกษา คณะผู้วิจัยมีหลักเกณฑ์ในการเลือกอย่างไร

ผู้ช่วยเลขาธิการ (ดร. สิริพร บุญญานันต์) ชี้แจงว่า เนื่องจากพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ กับพ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ ระบุไว้ว่า องค์กรหลักของ

กระทรวงศึกษาธิการมีการบริหารในรูปแบบองค์คณะบุคคล ยกเว้นสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งการบริหารงานที่ผ่านมามีทั้งข้อดีและข้อจำกัด จึงได้มีการคิดว่าจะศึกษาว่าประเทศอื่นๆ หรือองค์กรอื่นๆ ที่มีรูปแบบการบริหารในรูปแบบขององค์คณะบุคคลเพื่อจะได้เลือกส่วนที่ดีและเป็นประโยชน์มาใช้

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ชี้แจงว่า โครงการนี้มีเป้าหมายคือรูปแบบการจัดองค์คณะบุคคลของกกศ.ให้เป็นประโยชน์ที่สุด โดยดำเนินการในเวลาจำกัดมาก จึงเป็นการตกลงร่วมกันระหว่างคณะผู้วิจัยกับผู้บริหารของสทศ.ว่าจะเลือกก็ประเทศและประเทศใดบ้างสำหรับการเลือก Korean Council for University Education เนื่องจากมหาวิทยาลัยของเกาหลีมี council เฉพาะเรื่อง university education ด้วย จึงเลือกมาเพื่อให้เห็นภาพครอบคลุม สำหรับเกณฑ์ในการคัดเลือกหน่วยงาน ประกอบด้วย ๓ ส่วน คือ ๑) ต้องเป็นหน่วยงานที่วางแผน และนโยบายระดับชาติ ๒) ต้องเป็นหน่วยงานที่ทำงานลักษณะองค์คณะบุคคลระดับชาติ และ ๓) เป็นหน่วยงานด้านการศึกษาหรือทำงานเชิงวิชาการแล้วพยายามมองให้ครอบคลุมทั่วไป

สำหรับการเลือกแต่ประเทศที่เจริญแล้ว เพราะต้องการวิเคราะห์เปรียบเทียบ (benchmark) วิธีทำงานที่ประสบความสำเร็จและมีความก้าวหน้า เพื่อจะได้ประโยชน์จากกรณีศึกษา และพยายามเลือกทั้งยุโรป เอเชีย สหรัฐอเมริกา พร้อมกันนี้ประเทศเกาหลี ญี่ปุ่น ฟินแลนด์ก็มีความน่าสนใจในเรื่องของการจัดการศึกษาในหลายเรื่อง

ประธาน มีความเห็นว่า สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) เคยดำเนินการวางโครงสร้างในรูปแบบที่ต้องการการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา เป็นไปอย่างกว้างขวาง จึงใช้วิธีบริหารรูปแบบขององค์คณะบุคคลที่เป็นผู้แทนหน่วยงาน (representative) ซึ่งจะทำให้มีการส่วนร่วมกว้างขวาง ทั้งถึงและทำให้การศึกษาตอบสนองต่อความต้องการต่างๆ ได้ดีขึ้น ดังนั้นสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา จะมีรูปแบบเป็น commission แต่ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษารูปแบบเป็น committee

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้ (๑) ควรเป็นการวิจัยเพื่อติดตามประเมินผลรูปแบบการบริหารงานโดยองค์คณะบุคคล ที่มีการทำงานในลักษณะ commission เพื่อติดตามว่าการทำงานในรูปแบบขององค์คณะบุคคลขององค์กรหลักทั้ง ๔ ของกระทรวงศึกษาธิการที่ผ่านมาแล้ว ๔ ปี บรรลุวัตถุประสงค์เพียงใด มีปัญหาอุปสรรคอย่างไร และควรปรับปรุงอย่างไร ซึ่งถือเป็นโจทย์วิจัย และ (๒) ควรศึกษารูปแบบการบริหารโดยองค์คณะบุคคลของทั้ง ๔

องค์กรหลัก คือ สพฐ. สอศ. สกอ. และ สกศ. ที่มาจากความคิดเดียวกัน คือ การมีส่วนร่วม และการตัดสินใจโดยผู้แทน (representative decision makings) และเพิ่มประเด็นที่ควรศึกษา เช่น ภารกิจ โครงสร้าง องค์กรประกอบ และวิธีดำเนินการ (๓) สำหรับเกณฑ์การเลือกหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษา จะต้องทำงานในรูปแบบ commission ที่บริหารในภาพรวมระดับชาติ เช่น สกศ. และที่มีการบริหารเฉพาะด้าน รวมทั้งต้องมีภารกิจในด้านการกำหนดนโยบายและแผน จึงควรเปลี่ยนกรณีศึกษาองค์กรคณะบุคคลระดับชาติของต่างประเทศ เนื่องจากกรณีศึกษาที่เลือกไว้ เช่น American Council on Education ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นเพียงสมาคมมหาวิทยาลัยของรัฐเท่านั้นไม่ได้รับผิดชอบด้านนโยบายภาพรวมของประเทศ รวมทั้ง Korean Council for University Education ประเทศเกาหลีด้วย

ทั้งนี้คณะผู้วิจัย (๔) ควรวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ทางการบริหารในรูปแบบ commission กับฝ่ายเลขานุการ ซึ่งได้ออกแบบมาให้เป็นผู้บริหารระดับ ๑๑ เพื่อให้เป็นผู้นำที่เข้มแข็งนำไปสู่หน่วยงานที่มีคุณภาพต่อไป และควรศึกษากรณี commissioner ที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา จากกรณีศึกษา เช่น กทช. กพร. ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เป็นงานหลักทำงานเต็มเวลา โดยมีการเซ็นสัญญาจ้างชัดเจน โดยให้เป็นตัวเชื่อมระหว่าง commission กับฝ่ายเลขานุการ รวมทั้งกรณีศึกษาในต่างประเทศด้วย เพื่อวิเคราะห์เกณฑ์การคัดเลือก และสัดส่วนของกรรมการดังกล่าว ถ้าทำลักษณะนี้จึงจะสามารถนำมาปรับปรุงใช้ประโยชน์ได้

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ มีความเห็นว่า การทำงานของคณะกรรมการจะเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับสำนักงานเลขานุการ ดังนั้นในงานวิจัยควรเพิ่มประเด็นการศึกษาเพิ่มเติมหรือมีข้อเสนอแนะเชื่อมโยงไปถึงสำนักงานเลขานุการด้วย ว่าควรจะต้องปรับปรุงอย่างไร จะทำให้มองเห็นภาพที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

ศาสตราจารย์สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ มีความเห็นว่า การวิจัยควรศึกษาให้ชัดเจนว่าการบริหารงานในรูปแบบ commission คืออะไร และขณะนี้คณะกรรมการสภาการศึกษา มีการบริหารในรูปแบบ commission หรือไม่ และควรเพิ่มเรื่องผลการปฏิบัติงาน และเห็นด้วยกับการเพิ่มกรณีศึกษาของหน่วยงานหลักของศธ. คือ สพฐ. สอศ. และ สกอ. ไว้ด้วย เพราะน่าจะมีการปฏิรูประบบโครงสร้างอีกครั้ง และควรมีวัตถุประสงค์ของการประเมินผลลัพธ์ และผลกระทบของสภาการศึกษาหรือของกรรมการซึ่งในช่วงคณะกรรมการชุดแรก ก็มีผลการดำเนินงานมากมาย การวิจัยเรื่องนี้ควรติดตามและวิเคราะห์ว่าเป็น

commission หรือว่าเป็น big committee ซึ่งสมมุติฐานเห็นว่าเป็น big committee ไม่ใช่ commission

นายอมเรศ ศิลาอ่อน มีความเห็นว่า จากประสบการณ์การทำงานประมาณ ๔๐-๕๐ ปี การบริหารรูปแบบ committee หรือ commission ระดับชาติ จะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับ dynamics ขององค์กร และผู้ที่เป็นเจ้าของอำนาจ ควรเพิ่มการศึกษา dynamics ระหว่างรูปแบบขององค์กรกับประสิทธิผลของงาน รวมถึงลักษณะขององค์กร ด้วยว่าทำอย่างไรจะได้ผู้นำองค์กรที่มีความสามารถ ที่จะสามารถผลักดันนโยบายต่างๆ ให้เดินหน้าได้ ทั้งนี้ควรมีการศึกษาว่าเมื่อต่อไปตั้งรูปแบบขึ้นมาใหม่แล้ว จะเป็นรูปแบบ และมีกลไกที่ทำให้ผู้มีอำนาจได้ใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ด้วย

ประธาน เห็นด้วยที่ควรศึกษาทั้ง ๔ องค์กรหลัก เนื่องจากมีโครงสร้างที่ต่างกัน โดยสภาการศึกษาเป็นองค์กรที่ไม่มีหน่วยงานในกำกับ (staff function) และมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธาน เนื่องจากภาระงานเป็นการกำหนดนโยบายภาพรวมระดับชาติที่ต้องให้ทุกฝ่ายปฏิบัติ ซึ่งหลายเรื่องต้องเสนอคณะรัฐมนตรี ส่วนองค์กรหลักอื่นเป็นองค์กรที่มีหน่วยงานในกำกับ (line function) ซึ่งมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธาน ซึ่งจะยังคงรูปแบบนี้หรือไม่ ในการวิจัยครั้งนี้จึงควรวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับฝ่ายการเมือง และจะต้องวิเคราะห์ระหว่างการทำให้ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นประธานกับการให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็นประธานว่ามีความเหมาะสมต่างกันอย่างไร

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่า ควรมีเกณฑ์ในการเลือกหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษา โดยต้องเลือกหน่วยงานที่มีการบริหารในรูปแบบองค์กรคณะบุคคลในลักษณะ ๓ แบบ คือ แบบที่ ๑ มีคณะกรรมการที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาทั้งหมด เช่น คณะกรรมการโทรคมนาคมแห่งชาติ แบบที่ ๒ มีคณะกรรมการที่บริหารแบบเต็มเวลาจำนวนครึ่งหนึ่ง เช่น คณะกรรมการพัฒนาระบบข้าราชการพลเรือน และแบบที่ ๓ คณะกรรมการต่างๆ ไป ซึ่งจะทำให้การศึกษามีประโยชน์มาก

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความคิดเห็นว่า ควรศึกษารูปแบบการบริหารโดยองค์กรคณะบุคคลของทั้ง ๔ องค์กรหลัก คือ สพฐ. สอศ. สกอ. และสกศ. ด้วยและดูว่าจะทำงานในสอดรับประสานกันได้อย่างไร โดยควรมีคณะทำงานที่จะไปประสานการทำงานขององค์กรหลักอื่นๆ ว่าได้มีการกำหนดนโยบายอะไรแล้วเสนอผ่านสภาการศึกษา และเห็นด้วยกับการมีกรรมการที่ปฏิบัติงานเต็มเวลา

ประธาน มีความเห็นว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) มีการบริหารโดยกรรมการที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาทั้งหมด ซึ่งน่าจะเป็นหน่วยงานกรณีศึกษาได้ แต่องค์กรหลักของเราคงไม่เป็นเช่นนั้น เนื่องจากยังต้องการให้มีส่วนร่วมจากผู้แทนต่าง ๆ ด้วย

รองศาสตราจารย์พฤษดิ์ ศิริบรรณพิทักษ์ มีความเห็นว่า งานวิจัยเรื่องนี้มีประโยชน์มากที่จะปรับปรุงการทำงานขององค์กรที่เป็นองค์คณะบุคคล และควรเพิ่มการศึกษาเรื่ององค์ประกอบขององค์คณะบุคคลด้วย และในการศึกษาองค์ประกอบ ควรศึกษาการการบริหารในรูปแบบคณะกรรมการบริหารที่ปฏิบัติงานเต็มเวลาด้วย

รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นายสมนึก พิมลเสถียร) มีความเห็นว่า ขอฝากองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการพิจารณาหมวด ๘ เรื่องทรัพยากรและการลงทุนการศึกษาของพ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตรา ๕๘ การระดมทรัพยากรและการลงทุนฯ และมาตรา ๖๒ ระบบการตรวจสอบ ติดตามและประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประธาน สรุปว่า ควรปรับปรุงโครงการวิจัยนี้ โดยให้เป็นการวิจัยการบริหารโดยองค์คณะบุคคลในขอบเขตของ commission สำหรับกระทรวงศึกษาธิการให้ศึกษาทั้ง ๔ องค์กรหลัก คือ สพฐ. สอศ. สกอ. และสทศ. พร้อมทั้งให้ศึกษาวิเคราะห์ภารกิจ โครงสร้าง องค์ประกอบ วิธีการดำเนินงาน พร้อมกันนี้ควรเปลี่ยนหน่วยงานที่เป็นกรณีศึกษาองค์คณะบุคคลระดับชาติทั้งในประเทศและต่างประเทศด้วย โดยองค์คณะบุคคลระดับชาติที่ควรศึกษาในประเทศมี 2 ลักษณะ ได้แก่ ๑) ลักษณะภาพรวมเหมือนกับสภาการศึกษา ๒) ลักษณะเฉพาะด้าน เช่น สกอ. สอศ. เป็นต้น และการศึกษาองค์คณะบุคคลระดับชาติในต่างประเทศควรศึกษาการบริหารขององค์คณะบุคคลในประเทศอังกฤษซึ่งเป็นต้นแบบการบริหารในรูปแบบนี้ ทั้งนี้ขอฝากสภาการศึกษาเรื่องทรัพยากรและการลงทุนทางการศึกษาว่าจะมีกลไกการดำเนินการอย่างไรเพื่อให้ได้ผลงานนำมาใช้ประโยชน์ต่อไป

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ มีข้อสังเกตว่า ควรต้องมีการปรับปรุงข้อกำหนดลักษณะและเงื่อนไขการดำเนินงาน เนื่องจากกรรมการหลายท่านได้ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้หลายประการ และเห็นด้วยกับการเปลี่ยนโจทย์ แต่ขอบเขตจะเป็นชุดวิจัยไม่ใช่เป็นโครงการวิจัยเฉพาะเรื่องแบบเดิมที่มีขอบเขตที่แคบและชัดเจนมาก และผู้วิจัยต้องประเมินผลการปฏิบัติงานของทั้ง ๔ องค์กรหลักด้วย ซึ่งถ้าไม่ถูกจำกัดด้วยระยะเวลา การศึกษาวิจัยก็สามารถทำได้ง่ายขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะว่ารัฐมนตรีควรสั่งการให้ ๔ องค์กรหลักให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน เนื่องจาก สทศ. จะไม่มีอำนาจในทางปฏิบัติ

ประธาน ถามความเห็นกรรมการโดยตำแหน่งจาก ๔ องค์กรหลัก ซึ่งรองเลขาธิการ สพฐ. (นายสมเกียรติ ชอบผล) เห็นด้วยกับการเพิ่มประเด็นการวิจัยเรื่ององค์ประกอบเนื่องจากมีความสำคัญ รวมทั้งเรื่องวัฒนธรรมองค์กรด้วย ส่วนรองเลขาธิการ สกอ. (นายสุชาติ เมืองแก้ว) รายงานเพิ่มเติมว่า สกอ. ก็ได้เตรียมทำเรื่องนี้ไว้แล้ว นอกจากนั้นประธาน มีความเห็นว่า ควรมีผู้แทนของแต่ละองค์กรหลักเข้าร่วมดำเนินการด้วย โดยจัดตั้งเป็นคณะทำงาน เพื่อร่วมพิจารณาการดำเนินงานวิจัยตั้งแต่ต้น เช่น การกำหนดลักษณะและเงื่อนไขการดำเนินงาน (TOR) เป็นต้น

ประธาน ขอให้ สกศ. รับไปปรับปรุงโดยไม่ควรเร่งรัดระยะเวลาดำเนินการมากนัก แต่ควรเน้นผลงานวิจัยที่ดีมีประสิทธิภาพ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ เช่น อาจนำไปปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงองค์ประกอบ โครงสร้างและการบริหารจัดการของกระทรวงศึกษาธิการต่อไป

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ เรื่องเพื่อพิจารณา : (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕)

กรรมการและเลขานุการ (เลขาธิการสภาการศึกษา นายอรรณ จันทวานิช) รายงานที่ประชุมถึงความเป็นมาของการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) ว่าสืบเนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และนโยบายของรัฐบาล (พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ นายกรัฐมนตรี) รวมทั้งนโยบายและยุทธศาสตร์สำคัญของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้กำหนดให้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นยุทธศาสตร์ ที่สำคัญประการหนึ่งใน ๖ ประการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (ศาสตราจารย์วิจิตร ศรีสุพันธ์) ได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภาพการศึกษาเป็นระเบียบวาระแห่งชาตินำเสนอคณะรัฐมนตรี

สำนักงานฯ จึงได้ดำเนินการโดยแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาคณาภาพการศึกษาไทย มีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (รองศาสตราจารย์วรากรณ์ สามโกเศศ) เป็นประธาน ทำหน้าที่ในการกำหนดทิศทาง ให้คำแนะนำ ปรึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์การ

พัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย โดยสำนักงานฯ ได้จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำแนวทางแก้ไขปัญหาคุณภาพ จัดประชุมระดมความคิดเพื่อแสวงหานวัตกรรมและแนวทางแก้ไขในปัญหาเร่งด่วนต่างๆ พร้อมทั้งได้จัดทำ(ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษา โดยมีการประชุมคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง มีการประชุมผู้บริหารองค์กรหลักกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อพิจารณา (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษา ระหว่างวันที่ ๙-๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ณ โรงแรมเรนโบว์ อโรคยา จ.ฉะเชิงเทรา มีการประชุมสมัชชาคูณภาพการศึกษาเมื่อวันที่ ๒๓-๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ ณ ศูนย์ประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี โดยในการประชุมสมัชชาคูณภาพศึกษาดังกล่าว ได้มีการประกาศปฏิญญา ๘ ประการ ในวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (รายละเอียดปฏิญญาปรากฏในเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๓.๑ หน้า ๓๔) ส่วนในรายละเอียดของการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) ขอให้ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (นางสุทศรี วงษ์สมาน) เป็นผู้นำเสนอต่อที่ประชุม

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผนการศึกษา (นางสุทศรี วงษ์สมาน) นำเสนอสาระสำคัญ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคูณภาพการศึกษา : ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) สรุปได้ดังนี้

นิยาม คุณภาพการศึกษาหมายถึง ผลการจัดการศึกษาที่เกิดกับผู้เรียนในทุกๆ ระดับและทุกประเภท และผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพของหน่วยงาน ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของผู้เรียน

วิสัยทัศน์ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะพัฒนาคูณภาพการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีคุณภาพ มีศักยภาพ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเป็นกลไกที่สำคัญในการพัฒนาประเทศและมีสมรรถนะแข่งขันเทียบได้กับนานาชาติ

พันธกิจ พัฒนาคูณภาพการศึกษาทุกระดับ/ประเภทอย่างเร่งด่วน พัฒนาคูณคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา พัฒนากลไกด้านการบริหารจัดการ พัฒนาและส่งเสริมการวิจัยและสร้างองค์ความรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี รวมทั้งพัฒนาระบบติดตามตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาในทุกๆ ระดับ/ประเภท

วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคูณภาพการศึกษาในทุกๆ ระดับ/ประเภท ให้คนไทยมีความรู้ อยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีคุณธรรม จริยธรรม อันจะทำให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและศักยภาพในการแข่งขัน

เป้าหมาย ในปี ๒๕๕๕ มี ๔ ประการ ดังนี้ (๑) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาหลัก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าร้อยละ ๕๕ (๒) ผู้จบการศึกษา อาชีวศึกษา และการอุดมศึกษาเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้ และมีงานทำภายใน ๑ ปี หลังจาก จบการศึกษามากกว่าร้อยละ ๙๐ (๓) สถานศึกษาทุกระดับและประเภทได้มาตรฐานตาม เกณฑ์การประเมินของสมศ.มากกว่าร้อยละ ๕๐ และ (๔) อันดับความสามารถด้าน การศึกษาของไทยเทียบกับนานาชาติ โดย IMD ไม่เกินอันดับที่ ๔๐ ใน ๖๐ ประเทศ

ระยะเวลาดำเนินการตามยุทธศาสตร์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๑-๒๕๕๕

ยุทธศาสตร์ ได้กำหนดยุทธศาสตร์รวม ๖ ด้าน ซึ่งแต่ละด้านได้กำหนดกลยุทธ์ และมาตรการเร่งด่วน ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้รับการ พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ได้กำหนดกล ยุทธ์และมาตรการที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้ (๑) เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความ พร้อมอย่างน้อย ๑ ปีก่อนเข้าเรียนประถมศึกษาปีที่ ๑ (๒) จัดการศึกษาให้สอดคล้องกับ พัฒนาการทางสมองของเด็ก และรณรงค์ให้ความรู้แก่พ่อแม่ผู้ปกครองให้เข้าใจเรื่อง พัฒนาการทางสมอง (๓) ทบทวนเกณฑ์การวัดและประเมินผล รวมทั้งปรับปรุงวิธีการวัด และประเมินผลผู้เรียนโดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เร่งทบทวนเกณฑ์การจบหลักสูตรแต่ละ ช่วงชั้น และระบบการเรียนแบบ

หน่วยกิต รวมทั้งพิจารณาทบทวนระบบที่ไม่มี การตกซ้ำชั้นให้สอนซ่อมเสริมแทน เพื่อ พัฒนาคุณภาพมาตรฐานผู้เรียนเป็นสำคัญ (๔) จัดให้มีระบบแนะแนวและเตรียมพร้อม เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักตนเอง (๕) จัดให้มีศูนย์ข้อมูลกำลังคนอาชีวศึกษาเพื่อการศึกษาและการ ทำงาน และระบบฐานข้อมูลสาธารณะอุดมศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อ และเป็นข้อมูลในการทำงาน (๖) ส่งเสริมการอ่านให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการ ศึกษา ได้กำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำคัญรวม ๕ ประการ ดังนี้ (๑) ขอคืนอัตรา เกษียณและเกษียณก่อนกำหนดและวงเงินในอัตราร้อยละ ๑๐๐ ในเวลา ๕ ปี (๒) ยกเลิก ระบบครูอัตราจ้างและจัดให้มีระบบคัตสรรครูที่มีคุณภาพ เพื่อพิจารณาบรรจุเป็น ข้าราชการครู (๓) ปรับเกณฑ์กำหนดอัตราครู โดยกำหนดภาระงานครูให้ชัดเจน และจัด ให้มีบุคลากรสายสนับสนุนให้เหมาะสมเพียงพอ (๔) จัดให้มีสถาบันเฉพาะทางด้านการ ผลิตและพัฒนาครู กระจายทุกภูมิภาค (๕) สร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยจัดให้มีเงินวิทยพัฒน์สำหรับครูที่เข้ารับการพัฒนาดตนเอง

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา เพื่อให้มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือของครู และเป็นเครื่องมือของผู้เรียนในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้แก่ตนเอง รวมทั้งนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตและการแก้ปัญหาการขาดแคลนครูอาจารย์ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ ได้กำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่สำคัญรวม ๓ ประการ คือ (๑) กำหนดเป้าหมายสัดส่วนนักเรียน นักศึกษา : คอมพิวเตอร์ในทุกระดับและประเภท (๒) การเชื่อมโยงเครือข่ายการศึกษาแห่งชาติ ในลักษณะ National Education Network โดยเชื่อมโยงทั้ง MOE-Net และ Uni-Net และเชื่อมโยงไปสู่สถานีโทรทัศน์วิทยุเพื่อการศึกษาหรือ ETV ด้วย (๓) เร่งรัดจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การจัดระบบการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดกลยุทธ์และมาตรการสำคัญ ๙ ประการ คือ (๑) ส่งเสริมสถานศึกษาให้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อนำผลมาใช้ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาโดยนำผล การทดสอบระดับชาติ (NT) และ ONET มาประกอบด้วย (๒) จัดระบบการเรียนต้อยออกจาก การศึกษาภาคบังคับ โดยพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ผู้จบการศึกษาได้ใช้ทักษะ ความรู้ ความสามารถ ไปประกอบอาชีพต่อไป (๓) ปรับระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อใน ระดับอุดมศึกษาให้เชื่อมโยงกับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (๔) พัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในสถาบันอุดมศึกษา ที่เชื่อมโยงกับการประเมินภายนอก ที่เน้น การประเมินตามกลุ่มพันธกิจของสถาบัน และ (๕) พัฒนาระบบอาจารย์ที่ปรึกษาและการ ดูแลช่วยเหลือผู้เรียน เพื่อแก้ไขปัญหาปัญหาต่างๆ ของผู้เรียน (๖) สร้างกลไกการ วิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ระหว่างภาคธุรกิจเอกชนกับสถาบันอุดมศึกษา (๗) กำหนดให้มีระบบคุณวุฒิแห่งชาติ ระบบเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ระบบการ จ้างงาน และค่าตอบแทนตามสมรรถนะวิชาชีพ ตลอดจนทำเส้นทางความก้าวหน้าใน อาชีพ เพื่อแก้ปัญหาผู้จบอาชีวศึกษาไม่เข้าสู่ตลาดแรงงาน (๘) จัดระบบคูปองเพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับผู้ด้อยโอกาส และ (๙) กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยยึด พื้นที่ โดยเฉพาะการพัฒนาใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้และเขตพื้นที่ เขตพื้นที่ชายแดน เป็นต้น

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ เพื่อพัฒนาและสร้างความเข้มแข็งของสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษาให้พร้อมรับการ กระจายอำนาจทั้งการบริหารวิชาการ บริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการ บริหารทั่วไป โดยกำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่สำคัญ ๓ ประการ คือ (๑) ส่งเสริมให้มี

การกระจายอำนาจทั้ง ๔ ด้าน โดยให้มีการจัดระบบรองรับ รวมทั้งขยายโครงการนำร่อง
อบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลง (๒) ส่งเสริมสถานศึกษาที่มีความพร้อมให้พัฒนาเป็นองค์กรการ
มหาชน และส่งเสริมชมรมมาภิบาลในสถาบันอุดมศึกษา และพัฒนาบทบาทของนายกและ
กรรมการสภามหาวิทยาลัย

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม ได้
กำหนดกลยุทธ์และมาตรการที่สำคัญรวม ๕ ประการ คือ (๑) รัฐกำหนดนโยบายและ
เป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนเอกชน ชุมชน และองค์กรสังคมต่างๆ ให้เข้ามาร่วมจัด
การศึกษา (๒) มีกลไกส่งเสริมสนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม
จัดการศึกษามากขึ้น (๓) ทบทวนปรับแก้ไขกฎระเบียบเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
(อปท.) สามารถเข้ามาสนับสนุนการจัดการศึกษาที่ไม่ได้จัดโดยอปท.ได้ (๔) พัฒนา/
ทบทวนกลไกการมีส่วนร่วมบริหารจัดการโดยองค์คณะบุคคลในระดับและประเภทต่างๆ
ทั้งระดับชาติและสถานศึกษา (๕) ศธ.และหน่วยงานภาครัฐสำรวจ/ประมวลความต้องการ
ของสถานศึกษาและมีกลไกสื่อสารและรณรงค์เชิงรุกเพื่อให้ประชาชนทั่วไป ภาคเอกชนรู้
ถึงความต้องการและร่วมบริจาค สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ ทางการศึกษาได้ตรงกับความ
ต้องการ

ยุทธศาสตร์ดังกล่าวจะสามารถนำสู่การปฏิบัติได้โดย (๑) องค์กรหลักและ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ฯ ให้แล้วเสร็จภายใน ๑-๓ เดือน
(๒) การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ในปี ๒๕๕๑ กระทรวงศึกษาธิการจะใช้งบประมาณที่
ได้รับในปี ๒๕๕๑ หากมีงบประมาณที่ต้องขอเพิ่มเติม จะทำความตกลงเป็นกรณีไป

จึงนำเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างยุทธศาสตร์ฯ
และให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อให้องค์กรหลักในกระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานที่
เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ มาตรการให้แล้วเสร็จภายใน ๑-๓ เดือน
รวมทั้งให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาติดตามประเมินผลการดำเนินงานตาม
ยุทธศาสตร์และตามปฏิญญาที่ได้ประกาศไว้ และให้นำเสนอต่อสภาการศึกษาและ
คณะรัฐมนตรีเพื่อทราบเป็นระยะ

(รายละเอียดปรากฏตามเอกสารประกอบการประชุมระเบียบวาระที่ ๓.๑)

ประธานชี้แจงเพิ่มเติมว่า การจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพ
การศึกษาเป็นการดำเนินงานร่วมกันของทุกองค์กรหลักศธ. เป็นยุทธศาสตร์การ
ดำเนินงานที่ไม่ต้องมีการตั้งหน่วยงานใหม่ ไม่ต้องเพิ่มกำลังคน และไม่ต้องเพิ่ม
งบประมาณ แต่ต้องการให้มีแนวทางและมาตรการที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ รูปแบบ

วิธีการเขียน (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในลักษณะรายงานอาจทำให้อ่านแล้วรู้สึกไม่กระชับ โดยประเด็นสำคัญของการจัดทำ(ร่าง) ยุทธศาสตร์การคุณภาพการศึกษา คือเนื่องจากเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของไทยโดยหน่วยงานต่างๆ ไม่ว่าจะด้วยวิธีการใดก็ตาม พบว่าอยู่ในระดับต่ำ จึงได้มอบหมายให้คณะกรรมการคุณภาพการศึกษาวิเคราะห์ถึงปัจจัยของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และถ้าปัจจัยเหล่านั้นไม่ได้รับการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการศึกษาก็จะเกิดไม่ได้ และจากการวิเคราะห์ดังกล่าว พบปัจจัยคุณภาพการศึกษาที่สำคัญ ๖ ประการ ดังนี้

ปัจจัยที่ ๑ พัฒนาการและความพร้อมของเด็ก ตามที่ได้มีการศึกษา เรื่อง "ภาวะวิกฤติของชีวิตเด็กไทย ปัญหาที่ยังไม่สายเกินแก้" พบว่าเด็กส่วนใหญ่ไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม เช่น ทักษะ ที่เมืองไทยเป็นแหล่งผลิตอาหารโลก แต่พบเด็กมีภาวะทุพโภชนาการมากมาย ถ้าเด็กไม่ได้รับการเตรียมความพร้อม ไม่มีพัฒนาการ เมื่อเข้าโรงเรียนจะเป็นปัญหา จึงต้องเอาใจใส่เรื่องการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็กทุกประเภท

ปัจจัยที่ ๒ ปัญหาเรื่องครู ซึ่งขณะนี้มีการขาดแคลน ทำให้มีครูไม่ครบชั้น และไม่ครบกลุ่มสาระ จนในที่สุดต้องใช้ครูที่มีวุฒิไม่ตรงกับวิชาที่สอนไปสอน ในอดีตมีการเรียกครูว่าเป็นเรือจ้าง แต่ปัจจุบันครูเป็นทั้งเรือจ้างและลูกจ้าง นอกจากนั้นการที่รัฐมีนโยบายไม่ให้อัตราบรรจุข้าราชการครู อัตราเกษียณก็ไม่คืนให้ทั้งหมด ในปัจจุบัน พบว่าครูเกษียณก่อนกำหนด (early retire) ในอัตราร้อยละ ๑๐๐ รัฐคืนให้เพียงอัตราร้อยละ ๒๖ กล่าวคือมีอัตราเกษียณก่อนกำหนดจำนวน ๗๐,๐๐๐ กว่าคน รัฐคืนมาให้เพียง ๒๐,๐๐๐ กว่าคน โดยรัฐจัดสรรเงินจำนวนหนึ่งมาให้ครูอัตราจ้าง แต่การเป็นครูอัตราจ้างทำให้มีความรู้สึกไม่มั่นคงในวิชาชีพ ดังนั้นถ้าจะแก้ปัญหาเรื่องการขาดแคลนครู ต้องจัดทำเกณฑ์ใหม่ ที่ควรจะเป็นจำนวนครูต่อชั้นเรียน ซึ่งจากการพิจารณาเกณฑ์ใหม่อย่างละเอียดและเหมาะสมกับสภาพของไทย ปรากฏว่ามีจำนวนครูขาดเพียงประมาณ ๒๐,๐๐๐ คนเศษ และขณะนี้ได้เสนอเกณฑ์นี้ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแล้ว และถ้าคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบเกณฑ์นี้ ก็จะใช้ในการดูแลเรื่องอัตรากำลังครูต่อไป สำหรับในปี ๒๕๕๐ คณะรัฐมนตรีได้คืนอัตราเกษียณให้ในอัตราร้อยละ ๑๐๐ เพราะเริ่มเห็นปัญหาวิกฤติ แต่กำหนดไว้ว่าในระยะต่อไปจะให้คืนในอัตราร้อยละ ๕๐ ซึ่งถ้าเป็นไปได้จะมีการขอให้รัฐคืนอัตราเกษียณให้ในอัตราร้อยละ ๑๐๐ ของตำแหน่งที่เกษียณเป็นเวลา ๕ ปีต่อเนื่อง เพราะจะทำให้สามารถแก้ปัญหาเรื่องขาดแคลนครูได้มาก ส่วนเรื่องครูด้อยคุณภาพ ขณะนี้มีครูเกือบ ๓๐,๐๐๐ อัตรา ที่ยังไม่จบปริญญาตรี และครูที่สอนไม่ตรงวุฒิอีก ๓๐,๐๐๐ อัตรา ขณะนี้อาจให้ครูที่

สอนวิชาเฉพาะไปสอนคณิตศาสตร์ และให้ครูที่มีอยู่ที่พอจะสอนได้ไปสอนวิชาอื่นแม้ไม่ตรงกับวุฒิที่จบ โดยขณะนี้ครูเหล่านั้นยังไม่ได้รับการพัฒนา ปัญหาเรื่องครูจึงเป็นปัญหาวิกฤติ

ปัจจัยที่ ๓ เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ถ้าไม่มีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอน ครูและเด็กจะไม่สามารถอยู่ในโลกนี้ได้ เนื่องจากปัจจุบันเป็นโลกยุคที่มีแหล่งความรู้กระจายไปทั่วโลก จะต้องมามีวิธีการเข้าถึงให้ได้ จึงต้องลงทุนฝึกทักษะทางด้านเทคโนโลยีให้เด็ก เพื่อให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้เอง และมีทักษะติดตัวไปค้นคว้าหาความรู้ได้ตลอดชีวิต และให้เป็นเทคโนโลยีมาใช้แทนครูทั้งหมด นำมาใช้เป็นเพียงเครื่องมือของครูเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ปัจจัยที่ ๔ ระบบหน่วยการเรียน การเปลี่ยนจากระบบเลื่อนชั้นรายปีมาเป็นระบบหน่วยการเรียนคือหน่วยกิตในระดับประถม และมัธยมศึกษาเมื่อหลายปีผ่านมาแล้ว ทำให้การประเมินผลเป็นปัญหา เช่น ได้ระดับ ๑ ก็ถือว่าผ่าน และตามมาด้วยนโยบายการเลื่อนชั้นโดยอัตโนมัติของบางยุค ที่ให้สามารถเลื่อนชั้นได้ทุกปี โดยที่เด็กยังอ่านไม่ออก และเขียนไม่ได้ ในความเป็นจริงการนำระบบหน่วยกิตมาใช้ กรณีถ้าเป็นเด็กเก่งที่เรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ควรจะจบได้เร็วกว่า ๖ ปี เหมือนกับในระบบมหาวิทยาลัย ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ต้องพิจารณาทบทวนกาวัดผลกับนโยบายเลื่อนชั้นอัตโนมัติ เช่น จัดให้มีระบบรองรับเพื่อให้เด็กมีความก้าวหน้าตามความสามารถ แต่ไม่ควรนำระบบของมหาวิทยาลัยมาใช้ เนื่องจากโครงสร้างหลักสูตรต่างกัน สำหรับเด็กที่มีผลการเรียนไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานต้องมีระบบการซ่อมเสริม เพื่อให้อยู่ในระดับที่เป็นมาตรฐานขั้นต่ำที่จะให้ผ่านเกณฑ์ได้ พร้อมทั้งมีมาตรการช่วยเด็กที่จำเป็นต้องซ่อมเสริมก่อนที่จะให้เลื่อนชั้นด้วย

ปัจจัยที่ ๕ การสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียน เนื่องจากผลการศึกษาก่อขึ้นที่โรงเรียน ถ้าโรงเรียนไม่เข้มแข็ง โรงเรียนไม่มีความพร้อม และไม่มีการพัฒนาโรงเรียนให้เก่ง เด็กจะไม่สามารถเก่งได้ จากผลการประเมินของสมศ. พบว่ามีโรงเรียนที่อยู่ในชั้นวิกฤติไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานหรือโรงเรียน ICU ประมาณ ๒ ใน ๓ ของโรงเรียนจำนวนทั้งหมด ๓๐,๐๐๐ กว่าโรง ซึ่งถือว่าสอบตกไปเกือบ ๒๐,๐๐๐ โรง ฉะนั้นถ้าปล่อยให้ระบบการศึกษาไทยเป็นอย่างไรในปัจจุบัน โรงเรียนในเมืองกับในชนบท มีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมาก มหาศาล ไม่มีทางที่จะแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดีขึ้นได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงเน้นเรื่องการสร้างความเข้มแข็งและความพร้อมให้โรงเรียนด้วย

ปัจจัยที่ ๖ การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน จากประสบการณ์การทำงานในกระทรวงศึกษาธิการ และลงปฏิบัติงานในพื้นที่ พบว่าโครงการ ICU ของมติชนได้รับความช่วยเหลือที่ตรงกับความต้องการจำนวนมาก เพราะวิธีการของมติชน คือสำรวจว่าโรงเรียน

๑๐๐ โรง มีความต้องการอะไร แล้วคำนวณออกมาเป็นจำนวนเงิน โดยมีตารางข้อมูลเป็นรายละเอียดไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้ผู้ที่ต้องการช่วยเหลือสามารถระบุโรงเรียนที่ต้องการช่วยเหลือได้ ซึ่งถ้ากระทรวงศึกษาธิการดำเนินการกับโรงเรียนประเภท ICU ที่เป็นโรงเรียนขนาดเล็กในทำนองเดียวกันก่อน เชื่อว่าจะได้รับความช่วยเหลือตรงกับความต้องการทั้งของผู้ให้และผู้รับ ตอนนี้มี การช่วยเหลือบางแห่งที่ไม่ตรงกับความต้องการ รวมไปถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งต้องการให้ความร่วมมือด้านการศึกษาในรูปแบบอื่น นอกเหนือจากการถ่ายโอนโรงเรียน แต่มีปัญหาติดขัดที่ระเบียบของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการตรวจและทักท้วงของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินว่าการนำเงินท้องถิ่นมาช่วยเหลือสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ผิด ดังนั้นถ้าต้องการให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม คณะกรรมการกระจายอำนาจหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องแก้ไขระเบียบ มิฉะนั้นต้องใช้มาตรการบังคับว่าถ้าท้องถิ่นใดต้องการจัดการศึกษา ต้องจัดเอง หรือต้องมีการถ่ายโอนโรงเรียน เพราะท้องถิ่นไม่สามารถให้ความร่วมมือโดยไม่ต้องมีการถ่ายโอนได้

(ร่าง) ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาที่จัดทำขึ้น ได้สะท้อนการศึกษาทั้งระบบ ทุกระดับโดยไม่ได้แยกส่วน ซึ่งถ้าคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบตามที่เสนอ จะมีการไปทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอเรื่องเข้าครม. โดยไม่ของบประมาณ ไม่ขอตั้งหน่วยงาน ไม่ขออัตรากำลังเพิ่ม แต่ขออนโยบายและมาตรการที่ชัดเจนเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติได้ ซึ่งได้มอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์คุณภาพศึกษานับนี้ขึ้นมา ถึงจะยังไม่สมบูรณ์ในรายละเอียดมากนัก แต่อย่างน้อยที่สุดนับเป็นการเริ่มต้น เพื่อการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

การพิจารณา

ที่ประชุมได้ร่วมกันพิจารณา โดยมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

นายสุวัฒน์ เงินน้ำ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในแต่ละยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรการที่ ๓ ควรมีการทบทวนหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และเกณฑ์การวัดประเมินผล จากการศึกษาที่ได้ไปพบผู้บริหารและครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบปัญหาเด็กอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ เนื่องจากครูไม่มีเวลาสอน เพราะนโยบายการเร่งพัฒนาครูในช่วงปฏิรูปการศึกษา ทำให้ครูต้องออกนอกสถานที่ ประกอบกับแนวทางการบริหารหลักสูตรในปัจจุบันทำให้ครูไม่สามารถเน้นเรื่องการอ่านหรือการเขียนได้ เพราะได้รับการแนะนำจากศึกษานิเทศน์ว่าการสอนในระดับ ป.

๑) ต้องสอนให้ครบทุกกลุ่มสาระ โดยศึกษานิเทศน์อ้างว่ากรมวิชาการซึ่งเป็นผู้จัดทำหลักสูตรดังกล่าว ได้กำหนดไว้เช่นนั้น โดยในกรมวิชาการมีแนวความคิดแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย คือฝ่ายที่ให้สอนทุกกลุ่มสาระโดยไม่มีจุดเน้น กับฝ่ายที่เน้นการสอนภาษาและคณิตศาสตร์ ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าถ้าเด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ จะทำให้สามารถเรียนวิชาอื่นได้ง่าย แต่มีผู้เห็นด้วยกับหลักการสอนแบบให้สอนทุกกลุ่มสาระเป็นจำนวนมาก ทำให้มีการเรียนการสอนแบบดังกล่าวแพร่หลายไปอย่างรวดเร็ว

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่องการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันครูต้องออกไปนอกสถานที่บ่อยมาก จึงควรส่งเสริมให้มีการใช้การจัดการความรู้เข้าไปพัฒนาครูในสถานศึกษาเพื่อให้ครูได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และใช้ความสามารถอย่างแท้จริงมาร่วมกันพัฒนาวิชาชีพ ในโรงเรียนที่มีครูเก่งจำนวนมาก ควรจะมีการถ่ายทอดความรู้เพื่อเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน ให้ครูใหม่เข้ามาได้รับความรู้ ได้เรียนรู้ และต่อยอดความรู้โดยไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ ส่วนในเรื่องการพัฒนาครู ขอให้มีการส่งเสริมหรือดำเนินการโดยให้ความสำคัญกับการประเมินวิทยฐานะ และการให้ผลตอบแทนแก่ครูให้สอดคล้องกับผลการปฏิบัติงานจริง ๆ เพื่อเป็นแรงจูงใจและให้ครูมีกำลังใจในการทำงานมากขึ้น

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ เรื่องระบบการศึกษาที่ส่งเสริมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ควรพิจารณามาตรการหรือวิธีการที่ส่งเสริมความพร้อมและความเข้มแข็งของเขตพื้นที่การศึกษา เพราะขณะนี้เขตพื้นที่การศึกษามีปัญหาเรื่องความไม่พร้อม ทั้งในด้านบุคลากร ความสามารถ และศักยภาพที่จำเป็นต้องเข้าไปดูแล และในมาตรการข้อ ๖) การสร้างกลไกการวิจัยและถ่ายทอดความรู้ระหว่างธุรกิจเอกชนกับอุดมศึกษา ควรเพิ่มการสร้างกลไกวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ในระดับอาชีวศึกษากับอุดมศึกษาด้วย

นายสุริยา ปันจอร์ มีความเห็นว่าควรมีคำว่าคุณธรรมและจริยธรรมปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นฐานการขยายให้กว้างขวางยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (ศาสตราจารย์สมหวัง พิธิยานุวัฒน์) มีข้อเสนอให้ปรับเอกสารประกอบวาระหน้า ๙ หัวข้อ ๔.๕.๓ จากสถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ของสมศ. มากกว่าร้อยละ ๕๐ เป็นสถานศึกษาคุณภาพดีในทุกระดับ/ประเภท มากกว่าร้อยละ ๕๐

นอกจากนั้น ได้เสนอความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ควรปรับชื่อจากการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นการพัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือความพร้อมและพัฒนาการของผู้เรียน เพราะการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นเรื่องที่ทุกยุทธศาสตร์ต้องดำเนินการอยู่แล้ว

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ควรเพิ่มมาตรการสำคัญ เกี่ยวกับระบบวิทยฐานะใหม่ของครู ซึ่งเน้นความสำคัญที่เด็ก ผลงานและการปฏิบัติงานไว้ด้วย

ประธานมีความเห็นสอดคล้องกับศาสตราจารย์สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ว่ายุทธศาสตร์ที่ ๑ ไม่ได้เน้นเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน แต่เป็นเรื่องการเตรียมความพร้อมและพัฒนาการของเด็ก เนื่องจากปัญหาที่พบจากรายงาน เรื่อง “ภาวะวิกฤต ชีวิตเด็กไทย” คือเด็กขาดการเตรียมความพร้อมและไม่มีพัฒนาการที่จะเรียนรู้ ซึ่งมีข้อเสนอว่าต้องมีการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย ๑ ปี ซึ่งไม่ใช่การเน้นคุณลักษณะของเด็กไทย แต่เป็นการเน้นการเตรียมความพร้อมและมีพัฒนาการเต็มที่ก่อนเข้าเรียน

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความเห็นว่าควรมีกกลไกการติดตามประเมินผลยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งอาจจะดำเนินการโดย สกศ. ร่วมกับคณะกรรมการตรวจสอบติดตามประเมินของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าวและนำมารายงานผลให้คณะกรรมการสภาการศึกษารับทราบเป็นระยะด้วย

ศาสตราจารย์วิรุณ ตั้งเจริญ มีข้อเสนอเสนอแนะ ๓ ประการ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ควรเพิ่มมาตรการความสามารถทางภาษาของเด็กไทยในอนาคตในทุกๆระดับที่จะต้องมีความเข้มแข็ง ทั้งภาษาไทย ภาษาสากล และภาษาทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ด้วย

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ กลยุทธ์ที่ ๑ ควรมีการกำหนดอัตราครูใหม่ตามภารกิจ พันธกิจ หรือกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นเรื่องประสิทธิภาพของบุคคลมากกว่าการขอคืนอัตราเกษียณ นอกจากนี้ ควรมีกระบวนการสร้างครูสำหรับอนาคตให้ยั่งยืน และกลยุทธ์ที่ ๔ การจัดให้มีสถาบันเฉพาะทางด้านการผลิตและพัฒนาครู กระจายอยู่ทั่วประเทศควรมีความเชื่อมโยงกับสถาบันอุดมศึกษาที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งรัฐ กระทรวงศึกษาธิการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาครูประจำการอย่างแท้จริง และการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาเอก ควรเน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ไม่ควรเน้นเรื่องปริมาณของคอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายหรือโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ซึ่งมีความพร้อมอยู่แล้ว แต่ควรเน้นเรื่องการสร้างองค์ความรู้ สื่อเพื่อการเรียนรู้ (learning media) และกระบวนการเรียนการสอน (learning process) เนื่องจากเป็นสิ่งที่ขาดอย่างมากในปัจจุบัน

รองศาสตราจารย์ชนะ กสิภรณ์ เสนอให้นำรายละเอียดของสรุปผลการประชุมระดมความคิดของนักศึกษาปริญญาเอกเกี่ยวกับพ.ร.บ.อาชีวศึกษา มาเพิ่มเติมไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วย

นายอำพล จินดาวัฒนะ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) (ร่าง) ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาฉบับนี้ เป็นข้อเสนอแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของชาติทั้งระบบที่ดี แต่ควรปรับวิธีการเขียนให้เห็นถึงสิ่งที่เป็นประเด็นสำคัญจริงๆ หรืออย่างชัดเจน และยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เป็นระเบียบวาระแห่งชาตินั้น ควรมีกลไกที่เอื้อให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าของยุทธศาสตร์ ไม่ใช่กระทรวงศึกษาธิการหรือภาครัฐฝ่ายเดียว

๒) วิสัยทัศน์ การเขียนว่าจะพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิต มีความเห็นว่า เป็นการใช้คำว่าคุณภาพในลักษณะซ้ำซ้อน ควรนำเรื่องการเป็นคนดี มีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรมในวัตถุประสงค์มาไว้ในวิสัยทัศน์ เพราะการเป็นคนดี มีความอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน รวมทั้งมีคุณธรรมจริยธรรม นับเป็นเป้าหมายร่วมกันของการพัฒนาคนไทย การที่เขียนว่าจะพัฒนาคนไทยให้มีศักยภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สามารถเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประเทศให้มีสมรรถนะในการแข่งขันนั้น เป็นการเขียนที่สะท้อนว่ามองคนเป็นปัจจัยของการพัฒนา

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาครูอาจารย์ มีความเห็นว่าปัจจุบันนี้ครูส่วนใหญ่ไม่มีความสุข ซึ่งจะมีผลสู่เด็ก ถ้ามีการประเมินครูและเด็กภายหลังกลับจากโรงเรียนแล้ว ในปัจจุบัน พบว่าทั้งครูและเด็กมีความกดดันด้านภาระงาน จากปัจจัยหลายประการ จึงเห็นด้วยกับยุทธศาสตร์ที่จะให้มีการพัฒนาครู คณาจารย์ ตามมาตรการต่างๆ ที่กำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม ควรเน้นย้ำเรื่องมิติความเป็นมนุษย์ของครูซึ่งมีความสำคัญเทียบเท่ากับความสามารถทางวิชาการของครู ดังนั้นควรเพิ่มเป้าหมายมิติเรื่องของความดีและความสุขของครูไว้ด้วย เพื่อหาวิธีการหรือกลไกที่ทำให้ครูมีความสุข และครูมีความดี มีความเก่งพร้อมกัน ซึ่งจะส่งผลทำให้เด็กมีความสุขในการเรียนไปด้วย

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เดิมเขียนในลักษณะเชิงรับ ควรปรับวิธีการเขียนให้อ่านแล้วรู้สึกว่าเป็นยุทธศาสตร์ที่ให้ทุกภาคส่วนของสังคมเข้ามาเป็นเจ้าของ การจัดการศึกษาจึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ใช่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมหรือเพียงแต่ให้สังคมมีส่วนร่วมเท่านั้น แต่จะต้องมีกลยุทธ์และมาตรการในการจัดการเพื่อหาวิธีการให้ผู้ปกครองและสังคมเข้าไปให้ความร่วมมือได้จริง มิฉะนั้นจะไปอยู่ในมาตรการที่ ๔ ที่กำหนดให้ทบทุน/พัฒนากลไกการบริหารสถานศึกษา โดยองค์คณะบุคคลในระดับและประเภทต่างๆ ซึ่ง โดยแท้จริงเป็นเรื่องของการตั้งกรรมการในระดับต่างๆ และเมื่อดำเนินงานไประยะหนึ่ง กรรมการเหล่านั้นกลายเป็นแค่ผู้ดูแลเงินสนับสนุนของโรงเรียนหรือเรื่องอื่นๆ แต่ไม่ได้เข้าไปให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างจริงจัง ดังนั้นการเขียนยุทธศาสตร์ที่ ๖ ควรมีวิธีการเขียนที่เป็นเชิงรุก เพื่อให้สังคมเข้ามามีส่วนร่วมได้จริงจึงโดยต้องคิดกลไกการบริหารจัดการให้อยู่ในมาตรการด้วย ไม่ใช่เพียงการตั้งคณะกรรมการในหลายระดับโดยดึงประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วม แต่ไม่มีเนื้อหาสาระของงานเกิดขึ้นอย่างแท้จริง

๕) ควรเพิ่มยุทธศาสตร์หรือมาตรการเกี่ยวกับการส่งเสริมส่งเสริมให้เกิดนวัตกรรมเชิงคุณภาพที่หลากหลาย เพราะโลกปัจจุบันสรรพสิ่งค่อนข้างหลากหลาย ถ้าคิดบนฐานของมาตรการเดียว ความมั่งคั่งและคุณภาพการศึกษาจะเกิดขึ้นไม่ได้ ดังนั้นควรมียุทธศาสตร์หรือมาตรการที่เน้นเรื่องการส่งเสริมทำให้เกิดการจัดการศึกษาที่หลากหลายในเชิงการจัดการและเชิงคุณภาพ โดยให้สมศ. ออกแบบเครื่องมือการประเมินอีกมิติหนึ่งทีนอกเหนือจากการประเมินแบบปกติ เช่น อาจจะเป็นการประเมินถึงนวัตกรรมที่โรงเรียนใช้ และควรมีเครื่องมือเข้าไปประเมินเชิงคุณภาพ ไม่ใช่ประเมินเชิงมาตรฐานเดียวกัน

ศาสตราจารย์ยงยุทธ ยุทธวงศ์ มีความเห็นว่า เป้าหมายที่เขียนไว้ในเอกสารประกอบการประชุมหน้า ๒๑ เป็นการตั้งเป้าหมายที่ไม่ได้พิจารณาอย่างละเอียด ดังนี้

๑) เป้าหมาย ข้อ (๑) ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้วิชาหลักระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากการทดสอบระดับชาติ คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าร้อยละ ๕๕ ซึ่งน่าจะมาจากปัญหาที่พบว่าขณะนี้ผลการประเมินทางการเรียนคะแนนในวิชาต่างๆ ต่ำกว่าร้อยละ ๕๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ซึ่งมีผลคะแนนต่ำมาก ดังนั้นถ้าจะให้ขึ้นไปถึงร้อยละ ๕๕ คงเป็นไปได้ จึงเสนอให้มีการตั้งเป้าหมายที่ดีขึ้น เช่น ให้คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าปัจจุบัน อาจจจะร้อยละ ๑๐ หรือเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ ๒ ต่อปี เป็นต้น

๒) เป้าหมายข้อ (๒) การมีงานทำภายใน ๑ ปีหลังจากจบการศึกษา มากกว่าร้อยละ ๙๐ ซึ่งไม่มีข้อมูลในปัจจุบัน แต่เห็นว่าควรพิจารณาจากสภาพเศรษฐกิจของประเทศประกอบด้วย เนื่องจากเป็นปัจจัยสำคัญของการมีงานทำ

๓) เป้าหมายข้อ (๓) การศึกษาในทุกกระดับ/ประเภท ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสมศ.มากกว่าร้อยละ ๕๐ นั้น ควรตั้งเป้าหมายในลักษณะที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มากกว่าเดิมร้อยละ ๑๐ เพราะมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ได้มาตรฐานในระดับสูงมากกว่าร้อยละ ๕๐ อยู่แล้ว

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ มีความเห็นสอดคล้องกับศาสตราจารย์ยงยุทธหลายประการเกี่ยวกับเรื่องการตั้งเป้าหมาย โดยมีความเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ดังนี้

๑) เป้าหมายข้อที่ ๓ ที่ระบุให้สถานศึกษาทุกระดับ/ประเภท ได้มาตรฐานตามเกณฑ์การประเมินของสมศ.มากกว่าร้อยละ ๕๐ เห็นด้วยกับการตั้งเป้าหมายในลักษณะที่ดีขึ้นกว่าเดิม เช่น มากกว่าเดิมร้อยละ ๑๐ เพราะมีสถานศึกษาหลายแห่งที่ได้มาตรฐานในระดับสูงมากกว่าร้อยละ ๕๐ อยู่แล้ว และเสนอให้ตั้งเป้าหมายตามกลุ่มประเภทโรงเรียนที่มีลักษณะหลากหลาย หรือโรงเรียนที่อยู่ในในกลุ่มประเภทเดียวกัน และผลักดันให้เพิ่มระดับสูงขึ้นไป

๒) เป้าหมายข้อ ๒ ที่ระบุให้ผู้จบการศึกษามีงานทำภายใน ๑ ปี หลังจากจบการศึกษา มากกว่าร้อยละ ๙๐ เป็นเป้าหมายที่ไม่สมจริง เช่น กรณีที่บัณฑิตจบออกไปขับรถแท็กซี่ ซึ่งถ้าถือว่ามีงานทำภายในหนึ่งปี ก็จะได้ตามเป้าที่กำหนด ซึ่งจะวัดอะไรไม่ได้ ในที่สุด การจ้างงานจะขึ้นอยู่กับสภาพเศรษฐกิจ แต่จากการประเมินสภาพเศรษฐกิจไทยใน ๔๐ ปีที่ผ่านมา นับว่าไทยค่อนข้างมีการจ้างงานที่สูง เพราะมีอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจพอสมควร ยกเว้นเกิดวิกฤติทางเศรษฐกิจในบางโอกาสเท่านั้น

๓) การตั้งเป้าหมายข้อ ๔ ที่มีการนำเกณฑ์การจัดอันดับความสามารถด้านการศึกษาของไทยในระดับนานาชาติโดยสถาบันพัฒนาการจัดการระหว่างประเทศ (IMD) มาเป็นเกณฑ์อาจจะไม่ใช่ตัวชี้วัดจริงทั้งหมด เนื่องจาก IMD ไม่สามารถบอกสิ่งที่ต้องการตามยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาได้อย่างแท้จริง และการตั้งเป้าหมายว่าอันดับความสามารถด้านการศึกษาของไทยในระดับนานาชาติโดย IMD ไม่เกินอันดับที่ ๔๐ ใน ๖๐ ประเทศ เป็นเป้าหมายที่ไม่ทะเยอทะยาน (ambitious) พอ เนื่องจากปัจจุบันไทยอยู่อันดับที่ ๔๖ การตั้งเป้าหมายว่าไม่เกินอันดับ ๔๐ ในปี ๒๕๕๕ จึงเป็นเป้าหมายธรรมดาที่สูงขึ้นเพียง ๖ อันดับภายใน ๕ ปี ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ไม่จำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาคุณภาพการศึกษาแต่อย่างใด

๔) ควรมีการสร้างแรงจูงใจและกลไกการนำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้ชัดเจนมากขึ้น และควรมีการกำหนดตัวบ่งชี้ให้ชัดเจนทุกเรื่อง เพื่อประโยชน์ในการติดตามประเมินผลต่อไป

๕) ควรมีกำหนดเป้าหมายกรอบเวลา ในแต่ละยุทธศาสตร์ให้ชัดเจน และควรแตกต่างกัน เพราะตัวบ่งชี้บางตัวอาจใช้เวลาในการดำเนินการมากกว่าตัวอื่น นอกจากนี้ เห็นว่าการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาดังกล่าวให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้ จำเป็นต้องมียุทธศาสตร์ที่สามารถควบคุมการขับเคลื่อนกลไกทางการบริหารไว้ด้วย รวมทั้งมีการจัดลำดับความสำคัญในการขับเคลื่อนแต่ละยุทธศาสตร์ด้วย และต้องคิดยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการทางด้านงบประมาณเพื่อใช้งบประมาณที่มีอยู่ให้คุ้มค่า โดยคิดต้นทุนต่อหัวในการจัดการศึกษาแต่ละประเภทแบบสมจริง เพื่อให้ได้คุณภาพการศึกษาตามที่ต้องการ โดยอาจต้องมีการโอนย้ายงบประมาณมาจากกระทรวงอื่นที่อาจมีความจำเป็นไม่มากเท่ากับกระทรวงศึกษาธิการ และเห็นว่าจำนวนงบประมาณที่กระทรวงศึกษาธิการได้รับในปัจจุบันไม่เพียงพอที่จะจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพได้

ศาสตราจารย์ศรีราชา เจริญพานิช มีความเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ดังนี้

๑) เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษา แต่ควรเร่งผลักดันยุทธศาสตร์นี้ให้เสร็จสิ้นก่อนหมดวาระของรัฐบาลปัจจุบัน เพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๒) มีความเห็นว่าสมศ. ได้จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษาให้เกิดขึ้นในวงการศึกษาได้อย่างน่าเชื่อถือมากที่สุด และเห็นว่าควรนำผลการประเมินไปใช้เป็นตัวเร่งในการพัฒนาคุณภาพของครู และเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาเรื่องความก้าวหน้าของครูรวมทั้งสิทธิประโยชน์อื่นๆ ของครู โดยเฉพาะในโรงเรียนรัฐบาล ให้ใช้สัมฤทธิ์ผลของเด็กเป็นเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นเงินเดือนของครู เพื่อให้ครูเกิดกำลังใจในการทำงานไม่ใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการทำผลงานทางวิชาการ ซึ่งโดยไม่ได้ช่วยให้ประสิทธิภาพการเรียนของเด็กดีขึ้น

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ที่มีมาตรการให้เร่งจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาและกองทุนเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มีความเห็นว่าการใช้สื่อการเรียนการสอนทุกรูปแบบ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู ในขณะที่เดียวกันควรเร่งผลิตสื่อให้มาก เพื่อให้ทันกับความก้าวหน้าทางวิชาการที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน โดยเฉพาะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การมีสื่อการสอนที่พอเพียง และนำสื่อเหล่านี้ไปใช้ในใน

โรงเรียนต่างๆ เพื่อสามารถพัฒนาให้เด็กได้รับความรู้ในระดับที่ใกล้เคียงกัน ครูจะได้ลดปริมาณและเวลาในการสอนลงไป และทำให้ครูมีเวลาไปพัฒนาการเรียนการสอนมากขึ้น

นายประพล วีระพรสวรรค์ มีความเห็นว่าในยุทธศาสตร์ข้อ ๑ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ในภาคอุตสาหกรรมมีการลงทุนเรื่องการพัฒนาคนพอสมควร แต่ปัญหาที่พบ คือ ผู้เรียนมาจากพื้นฐานของการเลือกอาชีพตามที่คะแนนหรือระบบการศึกษาพาไป ซึ่งทำให้เกิดการสูญเสียต่อการลงทุนพัฒนาต่อยอด จึงขอเสนอเป้าหมายเพิ่มเติมให้พัฒนาผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีเป้าหมายในชีวิต และควรเพิ่มการจัดให้มีฐานข้อมูลของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในมาตรการข้อที่ ๕ ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ เพื่อให้มีความต่อเนื่องในทุกๆระดับ และหลังจากที่จบการศึกษาแล้ว มีฐานข้อมูลเชื่อมโยงไปสู่กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงแรงงาน กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งฐานข้อมูลนี้จะเป็นฐานข้อมูลกำลังคนของชาติที่กระทรวงศึกษาธิการควรจะเป็นผู้จัดทำฐานข้อมูลที่ใหญ่ที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานให้มีประสิทธิภาพต่อไป

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาซึ่งปัจจุบันมีอยู่มากและระบบเครือข่ายก็สมบูรณ์ แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ ความยากในการเข้าถึงเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงเสนอให้มีกลยุทธ์ข้อ ๔ คือการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ง่ายและสะดวกต่อการเข้าถึง เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป

นายชิงชัย หาญเจนลักษณ์ เสนอให้มีระบบการติดตามการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษา และให้นำมาเสนอต่อสภาการศึกษาเพื่อทราบทุกกระยะ อาจจะเป็นช่วงเวลา ๓ เดือน หรือ ๖ เดือน เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์เลขา ปิยะอัจฉริยะ มีความคิดเห็น ๒ ประเด็น ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เรื่องการดูแลเด็กปฐมวัย ถ้ากระทรวงศึกษาธิการดูแลเพียง ๑ ปีก่อนเข้าระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ หรือในระดับอนุบาลเท่านั้น ก็จะช้าเกินไป ฉะนั้นจึงควรมีมาตรการที่สามารถเชื่อมโยงให้เห็นถึงบทบาทของครอบครัวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล ที่รับผิดชอบการดูแลศูนย์เด็กก่อนที่จะส่งต่อให้โรงเรียน

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ มาตรการข้อ ๕ การสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดอายุงาน ที่เขียนไว้เป็นมาตรการเรื่องเงินอย่างเดียว ซึ่งถือว่าเป็นเพียงส่วนเดียวเท่านั้น ประเด็นสำคัญคือ ต้องสร้างแรงจูงใจที่เชื่อมโยงกับการมีใบประกอบวิชาชีพ

นายพนม พงษ์ไพบูลย์ มีความเห็นว่า ปัญหาสำคัญของเรื่องคุณภาพการศึกษาเด็กไทยอ่านไม่เก่ง และความสามารถทางด้านคณิตศาสตร์อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งมีผลทำให้การเรียนรู้อาสาสมัครเทคโนโลยีเป็นไปได้ช้า เพราะหัวใจของคุณภาพการศึกษาอยู่ที่การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ และภาษา จึงเสนอให้มีกลยุทธ์ที่เกี่ยวกับการแก้ปัญหาเรื่องเด็กอ่อนคณิตศาสตร์ เรื่องความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และการสอนให้เด็กรู้จักคิด และเน้นให้การอ่านเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ไม่ใช่เพียงการส่งเสริม ซึ่งจะกลายเป็นกิจกรรมพิเศษที่โรงเรียนทำเป็นบางครั้งขาดความต่อเนื่อง

นายเจตน์ ประภามนตรีพงศ์ เสนอความเห็นเห็นว่าเห็นด้วยกับยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาทั้ง ๖ ข้อ และมีความเห็นว่ากลยุทธ์ที่ ๑ ในยุทธศาสตร์ที่ ๖ ที่ให้รัฐกำหนดนโยบายและเป้าหมายที่ชัดเจนในการสนับสนุนเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา เป็นเรื่องที่ดีและเห็นควรให้การสนับสนุน เพราะการจัดการศึกษาโดยภาคเอกชน เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล โดยที่รัฐไม่ต้องไปลงทุนด้วยงบประมาณจำนวนมาก และถ้าสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาให้มากขึ้น รัฐก็ไม่ต้องไปลงทุนด้วยเงินจำนวนมาก รวมทั้งไม่ต้องจ่ายเงินเดือนให้บุคลากรด้วย ดังนั้นขอให้รัฐมีความจริงใจต่อภาคเอกชนให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น เพราะเอกชนมีศักยภาพและสามารถจัดการศึกษาได้อย่างหลากหลายในทุกระดับและประเภท เพียงแต่ขอให้ภาครัฐมีนโยบายที่ชัดเจนรวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาจัดการศึกษาอย่างจริงจังมากขึ้น

ศาสตราจารย์ไพฑูรย์ สินลารัตน์ มีความเห็นสอดคล้องกับประธานว่า วิธีการเขียน (ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่มีพลัง และมีขอบเขตกว้างเกินไป จึงขอเสนอให้ปรับลดจำนวนยุทธศาสตร์ลง เช่น อาจปรับรวมยุทธศาสตร์ที่ ๑ รวมกับยุทธศาสตร์ที่ ๒ ยุทธศาสตร์ ๓ รวมกับยุทธศาสตร์ที่ ๔ เพื่อให้เหลือแต่ยุทธศาสตร์สำคัญประมาณ ๓ ยุทธศาสตร์ ที่ดำเนินการแล้วสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และมีมาตรการประมาณ ๑๐ กว่าข้อ เพื่อให้ทุกคนเข้าใจตรงกัน และปรับการเขียนภาษาให้กระชับชัดเจนและมีพลัง ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ

เลขาธิการคุรุสภา (นายจักรพรรดิ วัฒนา) มีข้อสังเกตเพิ่มเติม ๒ ประการ ดังนี้

๑) จากการประชุมปรึกษาหารือเรื่องการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาในช่วงแรก มีความเห็นสอดคล้องกันว่า คุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ และมีความเร่งด่วน ถึงขนาดจะต้องประกาศกฎอัยการศึก แต่เมื่อพิจารณายุทธศาสตร์และเงื่อนไขการนำไปสู่การปฏิบัติที่เขียนมา เห็นว่าเป็นการเขียนธรรมดาๆ ไม่ก่อให้เกิดพลัง

จึงอาจต้องมีมาตรการที่เป็นการระดมพลังจากทั่วประเทศ เพื่อขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๒) เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แต่ควรปรับ มาตรการให้เหลือเฉพาะมาตรการสำคัญๆ เช่น เรื่องการทบทวนการผลิตครูและควร จัดลำดับความสำคัญเพื่อให้เห็นภาพที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจนมากขึ้น

รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ (นายสมนึก พิมลเสถียร) เห็นด้วยกับ ยุทธศาสตร์หลักทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ แต่ควรแบ่งมาตรการเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และ ระยะยาว และหลายเรื่องอาจมีแผนปฏิบัติการที่ซับซ้อนพอสมควร ซึ่งควรจัดทำ รายละเอียดไว้ในแผนดำเนินงานหรือแผนปฏิบัติการ และทำให้กระชับมากขึ้น ส่วนเรื่อง การจัดสรรงบประมาณ บางส่วนสามารถใช้งบประมาณปี ๒๕๕๑ หรืออาจจะต้องปรับปรุง งบประมาณปี ๒๕๕๑ เพื่อเตรียมการสำหรับการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ดังกล่าว นอกจากนี้การดำเนินงานตามมาตรการบางเรื่องอาจจะต้องไปปรับปรุงกฎหมายและ กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ดำเนินการได้ตามมาตรการเหล่านั้น บางเรื่องอาจจำเป็นต้อง จัดสรรทรัพยากรเพิ่มเติม และส่วนที่เห็นว่ามีความสำคัญคือบทบาทของภาคเอกชน ที่ ครอบคลุมได้อนุมัติเห็นชอบเรื่องกำหนดสัดส่วนการลดภาระของภาครัฐ และเพิ่มการมีส่วนร่วม ของภาคเอกชนไว้อย่างชัดเจน จึงควรจะนำมติกรมดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับ แผนปฏิบัติการตรงนี้ด้วย

รองศาสตราจารย์พฤทธิ ศิริบรรณพิทักษ์ เห็นด้วยที่ควรจะมีการขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปสู่การปฏิบัติการอย่างเร่งด่วน โดยมีข้อเสนอ เพิ่มเติม ดังนี้

๑) ขอให้มีการปรับถ้อยคำในเอกสารประกอบการประชุมตั้งแต่หน้า ๒๐ ส่วนที่เป็น วิทยทัศน์ เพราะปัจจุบันมีลักษณะการเขียนวิทยทัศน์รูปแบบใหม่ ที่ไม่ใช่เป็นการเขียนเชิง พันทักษกิจ และโดยภาพรวมส่วนที่เป็นวิทยทัศน์และพันทักษกิจ จะเน้นที่การพัฒนาคุณภาพ การศึกษาโดยเน้นที่ผู้เรียนอยู่แล้ว จึงอาจปรับชื่อยุทธศาสตร์ที่ ๑ จากการพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน เป็นการพัฒนาระบบราชการทางการศึกษา

๒) เห็นด้วยว่าควรจะมีการปรับแก้ไขตั้งแต่ยุทธศาสตร์ที่ ๑-๖ เพราะยุทธศาสตร์ บางด้านอาจจะรวมกันได้ นอกจากนั้นในมาตรการบางข้อ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรการใน ยุทธศาสตร์ที่ ๑ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อรรถยาศัย ว่านอกจากจะมีกลยุทธ์การสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้แล้ว ควรรวมเรื่อง การพัฒนาสถานประกอบการให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพราะถือเป็นการศึกษาตาม

อัยยาศัย ที่ผู้เรียนส่วนหนึ่งอยู่กับการศึกษานอกระบบและอยู่กับสถานประกอบการ และควรเพิ่มเรื่ององค์กรแห่งการเรียนรู้ไว้ในสังคมแห่งการเรียนรู้ด้วย หรือจะเพิ่มยุทธศาสตร์เกี่ยวกับองค์กรแห่งการเรียนรู้เป็นอีกยุทธศาสตร์หนึ่งก็ได้ ส่วนยุทธศาสตร์ที่ ๒ เรื่องการพัฒนาครู การพัฒนาระบบการบริหารบุคลากร ควรจะเพิ่มเรื่องการประเมินผลงานบุคลากรที่เน้นเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ซึ่งมีเรื่องเกี่ยวกับการอาชีวศึกษาในกลยุทธ์ที่ ๒ ที่พยายามแก้ปัญหาผู้จบอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงาน ควรจะเพิ่มมาตรการเรื่องของการวิจัยและการพัฒนาอาชีพใหม่ เพราะขณะนี้ปัญหาสำคัญอยู่ที่การขาดสมดุลย์ระหว่างคนที่เข้าสู่วิชาชีพและอาชีพใหม่ๆ ที่มีในสังคม ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาอาชีพใหม่ๆ ให้เกิดขึ้นใหม่ในระบบอาชีวศึกษา

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน มีความเห็นว่าจะไม่ได้รวมมาตรการเรื่องการส่งเสริมให้สื่อสารมวลชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการเรียนรู้อะไร และคุณภาพของผู้เรียน ควรจะมีการมาตรการเรื่องการส่งเสริมให้สื่อสารมวลชนเข้ามาพัฒนาการเรียนรู้อะไร และคุณภาพของผู้เรียนมีบทบาทในการช่วยสอนซ่อมเสริม โดยไม่คิดค่าบริการ โดยรัฐบาลให้การสนับสนุน ซึ่งขณะนี้ก็มีโรงเรียนส่วนหนึ่งดำเนินการอยู่แล้ว แต่ส่วนหนึ่งเป็นโรงเรียนกวดวิชาที่เก็บค่าใช้จ่าย ดังนั้น จะทำอย่างไรให้สื่อสารมวลชนเข้ามามีบทบาทเรื่องการสอนซ่อมเสริมให้มีราคาถูกลง

ประธานชี้แจงว่า ยุทธศาสตร์ที่ ๑ จะปรับแก้ไขเป็นเรื่องการเตรียมความพร้อม และการให้เด็กมีพัฒนาการที่เพียงพอก่อนเข้าเรียน

ที่ปรึกษาสำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (นางสุวรรณี คำมั่น) มีความคิดเห็นและข้อสังเกต ดังนี้

๑) เห็นด้วยกับยุทธศาสตร์การยกระดับคุณภาพการศึกษาในภาพรวม ซึ่งถือว่าเป็นการบูรณาการที่สำคัญที่การศึกษาทุกระดับควรตั้งเป้าหมายไปสู่คุณภาพให้ได้ แต่มีข้อสังเกตเกี่ยวกับความเชื่อมโยงของวัตถุประสงค์ไปสู่ยุทธศาสตร์ เช่น ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียน มีความเห็นว่าการรณรงค์ให้ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาการทางสมองของเด็ก ยังไม่เพียงพอ ควรสร้างความรู้ความเข้าใจทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และคุณธรรมจริยธรรมพร้อมกันไป เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้รอบด้าน และเพื่อพร้อมจะอยู่ในสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างมีจิตสาธารณะสามารถทำงานร่วมกันและสร้างเครือข่ายร่วมกันได้

๒) การแนะแนวอาชีพ หรือการเรียนต่อตามความถนัด อาจเป็นเรื่องธรรมดา ที่เคยทำมาหลายครั้ง ในการจัดทำแผนปฏิบัติการอาจจะไม่มีนวัตกรรมที่หลากหลาย มีความเห็นว่าหลายเรื่องที่เคยดำเนินการมาแต่อาจจะมองไม่ชัดเจน ที่ผ่านมามีโครงการที่เป็นการสร้างความต้องการและรายได้ (create demand create income) หลายโครงการ เช่น โครงการศูนย์สร้างสรรคงานออกแบบ (TCDC) เป็นตัวอย่างหนึ่งที่ทำให้เด็กได้ไปเห็นและทำให้เกิดความอยากรู้อยากเห็นเกี่ยวกับแนวทางการไปสู่อาชีพต่างๆ ซึ่งนับเป็นตัวอย่างหนึ่งของการสร้างนวัตกรรมเชิงคุณภาพที่เชื่อมโยงที่ตอบสนองกับความต้องการ

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ในมาตรการข้อ (๑) การสนับสนุนเอกชนเข้ามาร่วมจัดการศึกษา กรณีที่รัฐไม่ควรเข้าไปจัดการศึกษาในพื้นที่และสาขาที่เอกชนจัดได้มีคุณภาพดี แต่ปัจจุบันรัฐเข้าไปจัดทุกอย่าง และคงจะยุบเลิกยาก จึงควรมีแนวทางการสร้างเครือข่าย และการส่งเสริมคุณภาพร่วมกันระหว่างรัฐและเอกชน มากกว่าจะกำหนดว่ารัฐไม่ควรเข้าไปจัด

๔) ควรมีการพิจารณาทบทวนมาตรการเร่งด่วน ที่มุ่งไปสู่คุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง เพราะการจะกำหนดให้ยุทธศาสตร์คุณภาพการศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ไม่ได้หมายความว่ายุทธศาสตร์ในแต่ละระดับหรือแต่ละองค์กรหลักจะไม่มีสำคัญ แต่ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษานับนี้เป็นการบูรณาการไปสู่คุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน ดังนั้นเมื่อจะพิจารณาความสำคัญ ต้องพิจารณาถึงสิ่งที่มีความเป็นไปได้อย่างชัดเจน เพราะว่าหลายเรื่องในเอกสารทั้งฉบับย่อและฉบับเต็ม มีทั้งปริมาณและคุณภาพ ควรมีการจัดลำดับความสำคัญและดำเนินการในส่วนที่เป็นเรื่องเร่งด่วน พร้อมทั้งการพิจารณาถึงวงเงินงบประมาณที่ใช้ ในปัจจุบันถ้าพิจารณาจากการสำรวจสถิติการจ้างงานพบว่าผู้จบระดับอุดมศึกษามีสถิติการไม่มีงานทำมากกว่าระดับอื่นๆ ตามมาด้วยระดับอาชีวศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการจ้างงานที่ต่ำที่ยังไม่สามารถทำให้เกิดความสมดุลได้

นายพงษ์ศักดิ์ อังกสิทธิ์ มีความเห็นและข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่จะให้เป็นระเบียบวาระแห่งชาติ โดยกำหนดระยะเวลาดำเนินการไว้ ๕ ปี มีความเห็นว่าจะไม่สามารถดำเนินการได้ประสบความสำเร็จตามที่กำหนดไว้ทุกประการ เนื่องจากมีขอบเขตกว้าง แต่เห็นว่ายุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญและต้องเร่งดำเนินการ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพของสถาบันการศึกษา ซึ่งถ้า

สามารถจัดกลุ่มและผนวกรวม ดำเนินการในระยะเวลาที่กำหนดไว้ก็น่าจะเกิดผลงานที่ชัดเจนได้

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การพัฒนาคุณภาพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ในกลยุทธ์ที่ ๑ เรื่องการแก้ไขการขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ กลยุทธ์ที่ ๒ การพัฒนาครูประจำการน่าจะมีความสำคัญมากกว่าเรื่องของการผลิตครูใหม่ เพราะปัจจุบันต้องการให้การพัฒนาคุณภาพเพิ่มขึ้นในระยะเวลาอันรวดเร็ว ควรให้ครูอาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการเรียนการสอน ได้รับการยกระดับความรู้และความสามารถให้สูงขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยในขณะนี้ได้มีความร่วมมือจากหลายฝ่ายเพื่อการพัฒนาครูในโรงเรียน ส่วนการผลิตครูหรืออาจารย์ใหม่ เห็นว่าควรเพิ่มสมรรถนะหรือเพิ่มสมรรถภาพให้มหาวิทยาลัยราชภัฏ ซึ่งในอดีตเคยมีบทบาทสำคัญด้านการผลิตครูโดยตรง

๓) ควรมีแนวทางการสร้างแรงจูงใจให้คนดีเข้ามาเรียนครู หรือเป็นผู้สอนในอนาคต ขณะนี้มีตัวอย่างที่มหาวิทยาลัยหลายแห่งร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์ จัดตั้งโรงเรียน ที่เป็นห้องเรียนเฉพาะทางด้านวิทยาศาสตร์ และในอนาคตเมื่อเด็กเหล่านี้เข้าสู่ระบบอุดมศึกษา จะสามารถเป็นนักวิจัยทางวิทยาศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการจึงควรจัดทำแนวทางให้เด็กที่อยากจะเป็นครูที่เก่ง เข้าไปในกระบวนการผลิตลักษณะนี้ ซึ่งจะทำให้ได้ครูในอนาคตที่มีความรักรักต่อวิชาชีพครูและได้รับการปลูกฝังนิสัยการเป็นครู

๔) การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา ปัจจุบันมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาจำนวนมาก เช่น กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ และหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในปัจจุบันมีการส่งเสริมและพัฒนาการเรื่องการเรียนการสอนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-learning) มากขึ้น ดังนั้น ครูอาจารย์จึงควรพัฒนาด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นด้วย

ประธานสรุปว่า ขณะนี้ทุกคนมีความเห็นสอดคล้องกันว่ายุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ เพราะเป็นปัญหาวิกฤติของประเทศไทยที่ต้องเร่งดำเนินการ โดยได้มีการบันทึกความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกรรมการไว้ทั้งหมดแล้ว ทั้งนี้ประธานจะมอบหมายให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาปรับแก้ไขเอกสารตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของกรรมการให้สมบูรณ์ต่อไป

นอกจากนี้ ยังได้เน้นย้ำว่า การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์หลักนั้น ได้มีการพิจารณาเลือกแต่ยุทธศาสตร์และมาตรการที่สำคัญเร่งด่วน แต่ในการนำยุทธศาสตร์ดังกล่าวสู่การปฏิบัติ ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้อง

จัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งจะประกอบด้วยรายละเอียดที่กำหนดไว้อย่างชัดเจน เช่น การกำหนดสัดส่วนให้ภาคเอกชนร่วมจัดการศึกษา และรายละเอียดอื่นๆ ซึ่งขณะนี้ก็มีข้อมูลครบถ้วนแล้ว

มติที่ประชุม

๑. ที่ประชุมให้ความเห็นชอบ(ร่าง) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๕๑-๒๕๕๕) โดยให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา พิจารณาปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามความเห็นของที่ประชุม และให้นำเสนอ คณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป จากนั้นให้องค์กรหลักในกระทรวง ศธ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนปฏิบัติการตามยุทธศาสตร์ฯ/ มาตรการให้แล้วเสร็จภายใน ๑-๓ เดือน เพื่อให้บังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๒. ให้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ร่วมกับองค์กรหลักติดตาม ประเมินผลการดำเนินงานให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ฯ และข้อตกลงที่แถลงไว้ร่วมกันในปฏิญญาการพัฒนาคณาภพการศึกษา โดยนำเสนอต่อคณะกรรมการสภาการศึกษาและคณะรัฐมนตรี เพื่อทราบเป็นระยะ ๆ

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) ตามผลการวิจัย ความพอดีของเขตพื้นที่การศึกษา

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสมเกียรติ ชอบผล) รายงานว่า การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) ตามผลการวิจัยความพอดีของเขตพื้นที่การศึกษา มีความเป็นมา ดังนี้ ๑) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๓๗ และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๓๓ กำหนดให้การบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานยึดเขตพื้นที่การศึกษา โดยคำนึงถึงปริมาณสถานศึกษา จำนวนประชากร วัฒนธรรม และ ความเหมาะสมด้านอื่น เว้นแต่การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามกฎกระทรวงว่าด้วยการอาชีวศึกษา และ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของสภาการศึกษา มีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดเขตพื้นที่การศึกษา ๒) กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจำนวนเขตพื้นที่การศึกษา ๑๗๕ เขต ตั้งแต่วันที่ ๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๔๖ เป็นต้นมา และประกาศเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มเติมในเขตพัฒนาพื้นที่พิเศษเฉพาะกิจ จังหวัดชายแดนภาคใต้ในพื้นที่จังหวัดยะลา ปัตตานี และ นราธิวาส จังหวัดละ ๑ เขต ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ รวมเป็น ๑๗๘ เขต ๓) ผลจากการวิจัย ติดตาม และ

ประเมินผลของสทศ. สพฐ. และผลการตรวจราชการตามนโยบายการศึกษาของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รวมทั้งข้อเสนอปัญหาของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา สอดคล้องตรงกันว่า การบริหารจัดการศึกษายังไม่ทั่วถึง ครูและบุคลากรขาดคุณภาพ และผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ๔) การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา ๒๕๔๙ ของสำนักทดสอบทางการศึกษา สพฐ. พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ และมัธยมศึกษาปีที่ ๓ ส่วนใหญ่มีมาตรฐานต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศโดยเฉพาะวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ และ ๕) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการมอบนโยบายให้ สพฐ. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาทบทวนการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาให้มีความเหมาะสมตามที่ได้รับข้อมูลการร้องเรียนและเสนอแนะจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาในพื้นที่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานร่วมมือกับคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดย ศาสตราจารย์ ดร. ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ ดำเนินการวิจัยความพอดีของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยงานวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเพียงพอของเขตพื้นที่การศึกษาในการให้บริการทางการศึกษาตามภารกิจ และ เพื่อศึกษาความสอดคล้องของภาระงานตามอำนาจหน้าที่กับโครงสร้างและอัตรากำลัง

วิธีการดำเนินงานวิจัย โดยการสังเคราะห์เอกสาร รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ตัวบ่งชี้และขนาดของเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม โดยกำหนดตัวแปรบ่งชี้คุณภาพของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทั้งหมด ๑๐ ตัว ซึ่งได้แก่ จำนวนสถานศึกษาทั้งหมด จำนวนสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวนนักเรียนประถมศึกษา จำนวนนักเรียนมัธยมศึกษา จำนวนประชากรวัยเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวนบุคลากรตามกรอบ และ ระยะทางโดยเฉลี่ยจากสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จัดประชุมสัมมนาระดมความคิดเห็น สอบถามและสนทนากลุ่ม ๔ ครั้ง ปฏิบัติการภาคสนาม ๔ ครั้ง สังเคราะห์รูปแบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ สรุปผลการวิจัยและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย โดยผลการสังเคราะห์รูปแบบ ขนาดเขตพื้นที่การศึกษาที่เหมาะสม ยึดหลักการความเป็นเอกภาพด้านนโยบายการศึกษา มาตรฐาน และ ประกันคุณภาพ การกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษา การใช้เขตอำเภอเป็นหน่วยพื้นฐาน และ การบริหารจัดการที่ดี การระดมทรัพยากร การมีส่วนร่วม

ผลจากการวิจัยความพอดีของเขตพื้นที่การศึกษา ดังนี้

(๑) พื้นที่ปกติ

ผลการวิจัยพบว่ามีเขตพื้นที่การศึกษาในพื้นที่ปกติ ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษา มาก(เกิน ๒๕๐ โรง) และมีระยะเดินทางโดยเฉลี่ยระหว่างสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาไกลมาก (๓๒ – ๘๐ กิโลเมตร) ซึ่งควรพิจารณาปรับปรุงให้มีขนาดเหมาะสม จำนวน ๔ กลุ่ม ดังนี้

กลุ่ม A จำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากมีจำนวนสถานศึกษามากเกินไป (มากกว่า 250 โรง และมีระยะทางเฉลี่ยมากจากสถานศึกษา (๔๖-๘๐ กิโลเมตร) ประกอบด้วย เขต พื้นที่การศึกษา ใน ๔ จังหวัด คือ ปราจีนบุรี อุทัยธานี เลย(เขต ๑) และ มหาสารคาม (เขต ๒) รวมจำนวน ๔ เขตพื้นที่

กลุ่ม B จำเป็น เนื่องจากมีจำนวนสถานศึกษามากเกินไปและมีระยะทางโดย เฉลี่ยจากสถานศึกษาถึงสำนักงานเขตพื้นที่ค่อนข้างไกล (๓๑-๔๕ กิโลเมตร) ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษา ใน ๙ จังหวัด (สุรินทร์ นครพนม สกลนคร ขอนแก่น อุบลราชธานี นครศรีธรรมราช มุกดาหาร ชัยภูมิ และ อุตรธานี) รวม จำนวน ๑๑ เขตพื้นที่

กลุ่ม C ควรปรับปรุง เนื่องจากมีจำนวนสถานศึกษามากเกินไป (มากกว่า ๒๕๐ โรง) ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาใน ๖ จังหวัด (ร้อยเอ็ด สุรินทร์ มหาสารคาม อ่างนาจเจริญ ศรีสะเกษ และ พัทลุง) รวม จำนวน ๗ เขตพื้นที่

กลุ่ม D ควรปรับปรุง เนื่องจากสถานศึกษาตั้งอยู่ระยะเดินทางโดยเฉลี่ยห่างไกล จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (๔๖-๘๐ กิโลเมตร) ประกอบด้วย เขตพื้นที่การศึกษาใน ๕ จังหวัด (นครสวรรค์ กระบี่ น่าน เชียงใหม่ และ กาญจนบุรี) รวม จำนวน ๕ เขตพื้นที่

(๒) พื้นที่พิเศษ

ผลการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาตามเกณฑ์พื้นที่พิเศษที่มีลักษณะภูมิประเทศ พิเศษ ซึ่งเป็นเขตพื้นที่ที่มีลักษณะภูมิประเทศยากลำบากต่อการเดินทางและการติดต่อ สื่อสาร ประกอบด้วย จังหวัดกาญจนบุรีเขต ๓ จังหวัดเชียงใหม่เขต ๕ และ จังหวัดพัทลุง

จากการกำหนดหลักการและเกณฑ์ในการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่มในเขต พื้นที่จังหวัดที่มีความจำเป็นเร่งด่วนจำเป็นต้องปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหาร จัด การศึกษา ๗ จังหวัด ได้แก่ จังหวัดปราจีนบุรี อุทัยธานี เลย มหาสารคาม กาญจนบุรี เชียงใหม่ และ พัทลุง

สาระสำคัญของข้อเสนอในการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ ๑) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพบริหารและการจัดการศึกษาให้สามารถบริการได้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพและประสิทธิภาพ ๒) ยกย่องคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน ๓) ชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ๔) ส่งเสริมสวัสดิภาพ ขวัญกำลังใจและลดอัตราความเสียหายของครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจึงขอเสนอต่อที่ประชุมเพื่อโปรดพิจารณาให้คำแนะนำการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) เพิ่มขึ้น ๗ เขต ดังนี้

ปราจีนบุรี	เดิมมี ๑ เขต เพิ่มเป็น ๒ เขต
อุทัยธานี	เดิมมี ๑ เขต เพิ่มเป็น ๒ เขต
เลย	เดิมมี ๒ เขต เพิ่มเป็น ๓ เขต
มหาสารคาม	เดิมมี ๒ เขต เพิ่มเป็น ๓ เขต
กาญจนบุรี	เดิมมี ๓ เขต เพิ่มเป็น ๔ เขต
เชียงใหม่	เดิมมี ๕ เขต เพิ่มเป็น ๖ เขต
พัทลุง	เดิมมี ๑ เขต เพิ่มเป็น ๒ เขต

(รายละเอียดแสดงในเอกสารประกอบการประชุมวาระที่ ๓.๒)

การพิจารณา

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ มีข้อสังเกตว่า เขตพื้นที่การศึกษาเหตุใดจึงไม่มีการพิจารณาเพิ่มในกลุ่ม B จำเป็น กลุ่ม C ต้องปรับปรุง กลุ่ม D ต้องปรับปรุง หากไม่มีการเพิ่มเขต สพฐ. จะมีมาตรการช่วยเหลือเขตพื้นที่ดังกล่าวอย่างไร ทั้งนี้ สพฐ. ควรมีมาตรการที่ชัดเจนในการแก้ปัญหาเขตพื้นที่กลุ่ม B C และ D

รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชี้แจงว่า กลุ่ม B ประกอบด้วยเขตพื้นที่การศึกษา ๙ จังหวัด รวม จำนวน ๑๑ เขตพื้นที่ ซึ่งจากการสอบถามและสนทนาในพื้นที่พบว่ามีปัญหา แต่ สพฐ. จะใช้วิธีการปรับระบบการบริหารจัดการ เช่น ให้มีหน่วยบริการเพิ่มขึ้นจากเดิมไปอยู่ที่อำเภอถ้าแก้ปัญหาไม่ได้ อาจจะต้องมีการทบทวนอีกครั้งหนึ่ง แต่เนื่องจากมีทรัพยากรค่อนข้างจำกัด จึงชะลอกกลุ่ม B ไว้ก่อน

นายสุวัฒน์ เงินฉ่ำ ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่าขอให้ สพฐ. กำหนดมาตรการที่ชัดเจนสำหรับเขตพื้นที่การศึกษาในกลุ่ม B C และ D เช่น การพัฒนาเจ้าหน้าที่เป็นพิเศษ หากเป็นพื้นที่ห่างไกลควรเพิ่มพาหนะเดินทาง และประธาน ขอให้ สพฐ. แก้ปัญหาโดยใช้วิธีการบริหารจัดการในการช่วยเหลือในทั้ง ๓ กลุ่มก่อน เช่น การเสริมอัตรากำลัง

เพิ่มหน่วยบริการที่อำเภอ ซึ่งรองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (นายสมเกียรติ ชอบผล) ขอรับข้อคิดเห็นของกรรมการไปดำเนินการและชี้แจงเพิ่มเติมว่า ขณะนี้ในบางเขตพื้นที่ที่มีสถานศึกษาเอกชนเป็นจำนวนมากก็ตั้งกลุ่มเอกชนเพิ่มขึ้น ซึ่งสามารถจะยืดหยุ่นในเรื่องของอัตรากำลังของเขตพื้นที่ได้

นายอมเรศ ศิลาอ่อน มีความเห็นว่า ควรปรับเปลี่ยนคำนิยามของเขตพื้นที่ การศึกษากลุ่ม แก่เป็น ควรปรับปรุงอย่างยิ่ง กลุ่ม C แก่เป็น ควรปรับปรุงปานกลาง และ กลุ่ม D เป็น ควรปรับปรุง

ศาสตราจารย์วิริยะ นามศิริพงศ์พันธุ์ มีความเห็นว่า การขอเสนอเพิ่มเขตพื้นที่ การศึกษาควรตรวจสอบว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง แล้วสามารถเกลี่ยอัตรากำลังได้จริงมิใช่ เป็นการขอเพิ่มอัตรากำลังภายหลัง

ประธาน มีความเห็นว่า เรื่องการเกลี่ยอัตรากำลังไม่น่าจะเป็นปัญหา เนื่องจากมีข้าราชการประมาณหมื่นคนที่ยังไม่มีอัตราลง ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านี้เสียโอกาส ความก้าวหน้าแต่ปัญหาอาจเป็นเรื่องของพื้นที่และอาจกระทบความเป็นอยู่ เป็นต้น

ผู้อำนวยการสำนักรับรองคุณภาพและประเมินมาตรฐานการศึกษา มีความเห็นว่า ควรมีการระบุไว้ว่า การเพิ่มเขตพื้นที่การศึกษากลุ่ม B C และ D จะใช้วิธีการปรับระบบ การบริหารจัดการไปก่อน แต่หากมีปัญหา ก็สามารถทบทวนการแบ่งเขตพื้นที่เพิ่มอีกครั้งหนึ่ง

นายวิฑูรย์ บริบูรณ์ทรัพย์ มีความเห็นว่า การเกลี่ยและอัตรากำลังของการเพิ่ม ๗ เขตพื้นที่การศึกษาใหม่นั้น ขอให้มีการเกลี่ยอัตรากำลังให้เหมาะสมใกล้เคียงกับกรอบ อัตรากำลังที่เล็กที่สุดของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อที่จะให้มีการประสานงานเพียงพอและ เป็นการจูงใจ

ประธาน มีความเห็นในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาเพิ่ม ดังนี้ ๑) การกระจาย อำนาจไปสู่สถานศึกษา โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ ซึ่ง กระทรวงศึกษาธิการได้เร่งการออกกฎกระทรวงฯ ดังกล่าว พร้อมกับได้จัดระบบและ ฝึกอบรมบุคลากรเรียบร้อยแล้ว จำนวน ๑๔,๐๐๐ คน และมีสถานศึกษานำร่อง ๖๑๐ โรง ขณะกำลังดำเนินการระยะที่ ๒ ฝึกอบรมบุคลากรประมาณ ๑๐,๐๐๐ กว่าคน จะทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งสามารถเป็นฐานในการบริหารจัดการได้ ซึ่งจะช่วยลดภาระงาน ของเขตพื้นที่การศึกษาด้วย ๒) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดโครงสร้างให้มีเขตพื้นที่การศึกษา คือ การสร้างห้องถิ่นทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ของการจัดการศึกษาให้กับเด็กและ

ประชาชนในการแบ่งเขตพื้นที่ซึ่งต้องคำนึงถึงความเป็นท้องถิ่น คนที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาเดียวกัน เพื่อให้รู้สึกมีส่วนร่วมและต้องมีอัตลักษณ์ วัฒนธรรมของท้องถิ่น

รองผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ มีความเห็นว่า ควรเพิ่มเรื่องการดำเนินงานตาม ยุทธศาสตร์โรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งเป็นการบูรณาการที่เขตพื้นที่การศึกษาจะทำได้มาก และเขตพื้นที่การศึกษาเหล่านี้จะมีโรงเรียนขนาดเล็กอยู่มาก

นายเกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ ได้เสนอความคิดเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ดังนี้

- ๑) ควรกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยให้ชัดเจนขึ้น เนื่องจากผลที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถตอบโจทย์ได้แล้วว่า ควรกำหนดเขตพื้นที่การศึกษาใหม่อย่างไร ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ข้างต้น แต่ไม่สามารถไปถึงระดับที่สามารถตอบโจทย์ได้ว่า เพื่อยกระดับคุณภาพผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐานและเพื่อให้ชุมชนท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้าร่วมในการบริหารจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างใกล้ชิด ทัวถึง และเป็นไปตามความต้องการสอดคล้องกับอัตลักษณ์ วัฒนธรรมท้องถิ่นมากขึ้น
- ๒) เหตุใดจำนวนกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง จึงมีความแตกต่างกันมากเมื่อเทียบกับเขตพื้นที่การศึกษาอื่น
- ๓) ควรนำข้อมูล/ผลวิจัยที่ได้มาจัดทำเป็นข้อเสนอแนะสั้น ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น หากพบว่า (๑) จะมีปัญหาการเกลี้ยกำลังคนไปตามเขตพื้นที่ที่กำหนดขึ้นใหม่ ควรให้ข้อเสนอแนะสั้น ๆ ว่า ควรมีมาตรการระวังในเรื่องนี้ (๒) บางเขตพื้นที่การศึกษามีสถานศึกษาหลายแห่งไม่ได้คุณภาพ อาจมีการเสนอให้มีการสนับสนุนงบประมาณมากขึ้น การพัฒนาระบบตรวจสอบประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรคู่กัน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการให้บริการของเขตพื้นที่ หรือปรับฐานทางทรัพยากรตั้งต้นที่แตกต่างกันให้น้อยผ่านมาตรฐาน โดยเฉพาะในช่วงต้นอาจต้องได้รับงบมากกว่าเขตพื้นที่อื่น เป็นต้น
- ๔) ควรจัดระบบข้อมูลที่มีให้มากที่สุดเพื่อส่งต่อไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือโครงการวิจัยที่ทำงานด้านเขตพื้นที่การศึกษา ให้ได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน

มติที่ประชุม

ที่ประชุมเห็นชอบการกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา (เพิ่มเติม) เพิ่มขึ้น ๗ เขต ใน ๗ จังหวัด ดังนี้ ปราจีนบุรี เดิมมี ๑ เขต เพิ่มเป็น ๒ เขต อุทัยธานี เดิมมี ๒ เขต เพิ่มเป็น ๓ เขต เลย เดิมมี ๒ เขต เพิ่มเป็น ๓ เขต มหาสารคาม เดิมมี ๒ เขต เพิ่มเป็น ๓ เขต กาญจนบุรี เดิมมี ๓ เขต เพิ่มเป็น ๔ เขต เชียงใหม่ เดิมมี ๕ เขต เพิ่มเป็น ๖ เขต และพัทลุง เดิมมี ๑ เขต เพิ่มเป็น ๒ เขต

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๓๐ น.

นางสาวสุรางค์ วีรกิจพาณิชย์

นายวีระ พลอยครบุรี

นางโชติกา วรรณบุรี

นางนันทิชา แจ่มนุราช

ผู้จัดรายงานการประชุม

นางสิริพร บุญญานันต์

รองเลขาธิการสภาการศึกษา

ผู้ตรวจรายงานการประชุม